

Lovforslag nr. L 34. Fremsat den 9. oktober 2003 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

Forslag

til

Lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx)

Kapitel 1

Uddannelsernes formål

§ 1. Uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) indgår sammen med uddannelserne til studentereksamen (det almene gymnasium) og højere forberedelseksamen (hf) i et samlet gymnasialt system, som er studieforberedende og almindelig, og som giver grundlag for videregående uddannelse.

§ 2. Uddannelserne til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen er 3-årige ungdomsuddannelser, som er målrettet mod unge med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion. Hver af uddannelserne udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard.

Stk. 2. Formålet med uddannelserne er at forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig, viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.

Stk. 3. Eleverne skal gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden er centrale.

Stk. 4. Uddannelserne skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Eleverne skal derfor lære

at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden: medmennesker, natur og samfund, og til deres egen udvikling. Uddannelserne skal tillige udvikle elevernes kreative og innovative evner samt deres kritiske sans.

Stk. 5. Uddannelserne og skolekulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele dagliglivet må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse af mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.

§ 3. Hhx- og htx-uddannelserne gennemføres med vægt på erhvervsrelaterede perspektiver.

Stk. 2. Hhx-uddannelsens studiekompetencegivende sigte realiseres inden for virksomheds- og samfundsøkonomiske fagområder i kombination med fremmedsprog og andre almene fag. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold.

Stk. 3. Htx-uddannelsens studiekompetencegivende sigte realiseres inden for teknologiske og naturvidenskabelige fagområder i kombination med almene fag i øvrigt. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold, herunder

der ved kombination af teori og praktik i værksteder og laboratorier.

§ 4. Højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der er fastsat herom.

Kapitel 2

Optagelse

§ 5. Ansøgere, der har afsluttet 9. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolens 9. klasse, og som opfylder de krav, der er fastsat i medfør af stk. 3 til forudgående undervisning og prøver, optages i hhx eller htx i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, medmindre den hidtidige skole eller Ungdommens Uddannelsesvejledning i tilknytning til ansøgerens uddannelsesplan har indstillet ansøgeren til optagelsesprøve.

Stk. 2. Øvrige ansøgere kan, eventuelt på grundlag af en optagelsesprøve, optages efter nærmere regler fastsat af undervisningsministeren, jf. stk. 3 og 4.

Stk. 3. En elev, der efter at have gennemført 1. eller 2.g., afbryder undervisningen i indtil 1 år efter aftale med skolen, kan ved starten af det følgende skoleår fortsætte i 2. eller 3.g. på den skole, hvor eleven allerede er optaget eller på en anden skole. En elev, der afbryder undervisningen i mere end et år, skal optages på ny efter reglerne i stk. 2.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om optagelsen af elever i hhx og htx, herunder om senere optagelse, om krav til forudgående undervisning og prøver, om skolens individuelle vurdering af ansøgere, om en optagelsesprøve, om i hvilke tilfælde ansøgere efter stk. 2 kan optages, samt om at ansøgere i forbindelse med ansøgningen skal tilkendegive deres interesse med hensyn til valg af studieretning mv.

Stk. 5. Ansøgere optages på den skole, de ønsker, såfremt der er plads. Undervisningsministeren fastsætter regler om samarbejde mellem skolerne om fordelingen af elever.

§ 6. Under grundforløbet, jf. § 7, kan en elev, der helt eller delvist har gennemført et grundforløb i en anden 3-årig gymnasial uddannelse, skifte til uddannelsen til hhx eller htx uden tab af tid. Sådanne elever optages på baggrund af me-

rit, herunder ved substitution, for det hidtil gennemførte forløb.

Stk. 2. Elever fra erhvervsuddannelserne optages i overensstemmelse med reglerne i stk. 1 under forudsætning af, at de i nødvendigt omfang har gennemført undervisning på gymnasialt niveau. Optagelsen sker på baggrund af merit, herunder ved substitution, for relevante dele af det hidtil gennemførte forløb.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om optagelse af elever, der ønsker at skifte til uddannelserne til hhx og htx.

Kapitel 3

Uddannelsernes organisering og indhold

Uddannelsernes organisering

§ 7. Hver af uddannelserne organiseres i et grundforløb på ½ år, der er fælles for alle elever, og et efterfølgende studieretningsforløb på 2½ år, som vælges af den enkelte elev, jf. § 12.

Stk. 2. Hhx's og htx's fagrækker består af fag på gymnasialt C-, B- og A-niveau, hvor A er det højeste niveau.

Grundforløb

§ 8. Grundforløbet skal give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiale arbejdsmetoder, danne grundlag for elevernes valg og gennemførelse af studieretning samt basis for udvikling af elevernes almindelse.

Stk. 2. Hhx's grundforløb består af dansk, engelsk, matematik, 2. fremmedsprog og en timeramme (studieområdet) for virksomhedsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer både hver for sig og på tværs. I temaerne indgår sproglige og kommunikative indholdslementer og aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf, samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed. Endvidere indgår undervisning i it.

Stk. 3. Htx's grundforløb består af fagene dansk, engelsk, matematik og en timeramme (studieområdet) for teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer både hver for sig og på tværs. I temaerne indgår sproglige og kommunikative indholds-elementer og aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betyd-

ningen heraf, samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Studieretningsforløb

§ 9. Studieretningsforløbet skal give eleverne mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Et studieretningsforløb består af obligatoriske fag og studieretningsfag i samspil med hinanden samt af valgfag og en timeramme til samarbejde og sammenhæng mellem fagene (studieområdet).

§ 10. I hhx-uddannelsen er de obligatoriske fag i alle studieretningsforløb

- 1) Afsætning på B-niveau.
- 2) Dansk på A-niveau.
- 3) Engelsk på A-niveau.
- 4) Erhvervsret på C-niveau.
- 5) 2. fremmedsprog på mindst B-niveau, dog A-niveau hvis eleven har valgt et begynder-sprog som 2. fremmedsprog.
- 6) International økonomi på B-niveau.
- 7) Matematik på C-niveau.
- 8) Samfundsfag på C-niveau.
- 9) Samtidshistorie på B-niveau.
- 10) Virksomhedsøkonomi på B-niveau.

§ 11. I htx-uddannelsen er de obligatoriske fag i alle studieretningsforløb

- 1) Biologi på C-niveau.
- 2) Dansk på A-niveau.
- 3) Engelsk på B-niveau.
- 4) Fysik på B-niveau.
- 5) Kemi på B-niveau.
- 6) Kommunikation/it på C-niveau.
- 7) Matematik på B-niveau.
- 8) Samfundsfag på C-niveau.
- 9) Teknik på A-niveau.
- 10) Teknologi på B-niveau.
- 11) Teknologihistorie på C-niveau.

§ 12. Skolen sammensætter studieretningerne, jf. stk. 2, så hver studieretning indeholder 3 studieretningsfag, i hhx-uddannelsen dog kun 2 studieretningsfag, hvis studieretningen indeholder et begynder-sprog på A-niveau som 3. fremmed-sprog.

Stk. 2. Inden for en studieretning skal de 2 studieretningsfag på højeste niveau have naturlige berøringsflader og samarbejdsmuligheder.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om kombinationsmuligheder for de to fag på højeste niveau.

Stk. 4. Skolen vælger selv det 3. studieretningsfag, således at samtlige studieretningsfag i en studieretning har gode muligheder for fagligt samspil. Fag fra andre gymnasiale uddannelser kan på C-niveau indgå som 3. studieretningsfag.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler, der bemyndiger skolens leder til at tilrettelægge særlige forløb i form af fravigelse af bindingerne på studieretningerne for elever, der i studieretningsforløbet skifter uddannelse eller skole, og for elever, der følger en 4-årig tilrettelæggelse af uddannelsen.

§ 13. Alle skoler skal udbyde et antal studieretninger, der står i passende forhold til antallet af grundforløbshold, dog mindst 2 forskellige.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte, at visse studieretninger skal udbydes eller oprettes og kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 14. Skolen skal udbyde en række valgfag på C-, B- og A-niveau, der kan vælges på tværs af studieretninger. Fag fra andre gymnasiale uddannelser kan indgå i valgfagsudbudet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke fag og niveauer der kan indgå i skolens udbud og oprettelse af valgfag.

Ekskursioner og undervisning ved udenlandske institutioner

§ 15. Dele af undervisningen kan tilrettelægges som ekskursioner mv.

§ 16. Dele af undervisningen kan foregå i udlandet for elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor dette på forhånd er planlagt. Undervisningen kan være forlagt til udlandet i et semester eller efter særlig tilladelse fra undervisningsministeren i op til et år.

Stk. 2. Såfremt en elev trods tilmelding ikke deltager i opholdet ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevens skole at sørge for, at eleven uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor vedkommende allerede er optaget, eller på en anden skole.

Rådgivning og vejledning

§ 17. Skolen tilbyder eleverne individuel rådgivning og vejledning om gennemførelse af uddannelsen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om individuel rådgivning og vejledning.

Arbejdsformer og evaluering

§ 18. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne.

Stk. 2. Undervisningen skal løbende evalueres, så elever og lærere informeres om elevernes udbytte af undervisningen. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling.

Merit

§ 19. Skolen giver efter ansøgning eleverne merit for undervisning og prøveafleggelse i fag, når eleven inden optagelse i uddannelsen har afsluttet faget på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau.

Stk. 2. Skolen kan endvidere efter ansøgning give en elev merit, herunder ved substitution for undervisning eller lignende, der er gennemført for optagelsen i uddannelsen eller gennemført som en del af undervisningen, jf. § 16, stk. 1, når forløbet efter skolens vurdering kan erstatte dele af undervisningen i uddannelsen.

Stk. 3. For elever, der har fået merit efter stk. 1 eller stk. 2, kan skolen tilrettelægge særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om merit, herunder om kriterier for hvilke fag, der berettiger til merit, og i hvilket omfang meritgivende fag kan indgå i den samlede eksamen.

Bemyndigelse

§ 20. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsernes indhold, organisering og tilrettelæggelse, herunder regler om fag- og studieretningers mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Undervisningsministeren kan desuden fastsætte regler om opdeling af faglige niveauer inden for hhx og htx, herunder regler om enkeltfagenes niveau, indhold og prøver for særlige grupper af elever.

Kapitel 4

Mødepligt, aktiv deltagelse, oprykning mv.

§ 21. Eleverne har mødepligt og pligt til at deltage aktivt i undervisningen.

Stk. 2. Skolen er forpligtet til at gribe ind over for elevers fravær. Bestemmelser herom fastsættes i skolens studie- og ordensregler, jf. § 22.

§ 22. Den enkelte skole fastsætter studie- og ordensregler, jf. dog stk. 3. Skolen gør eleverne bekendt med studie- og ordensreglerne.

Stk. 2. Eleverne har pligt til at følge studie- og ordensreglerne. Skolen træffer afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for elever, der ikke følger skolens studie- og ordensregler.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om studie- og ordensreglerne, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever, der ikke følger studie- og ordensreglerne.

§ 23. Skolens leder kan i særlige tilfælde nægte en elev oprykning til næste klassetrin, hvis det vurderes, at eleven ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for nægtelse af oprykning, at eleven har under 6,0 i gennemsnit.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om skolens adgang til at nægte en elev oprykning.

Kapitel 5

Prøver og eksamen

§ 24. Højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) er samlede eksamener, som hver omfatter mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt.

Stk. 2. En hhx- eller htx-eksamen kan desuden sammenstykkedes som en enkeltfagseksamen af prøvekarakterer i alle obligatoriske fag mv. og det nødvendige antal valgfag samt en særlig projektprøve.

§ 25. Højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) kan omfatte prøver i alle fag på uddannelsen, undtagen i de fag fra andre gymnasiale uddannelser, hvori der ikke er prøve. Prøverne kan være tværfaglige.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter hvert år, hvornår prøver med centralt stillede opgaver afholdes. Skolen bestemmer, hvornår øv-

rige prøver afholdes på den enkelte skole inden for terminer, som er fastsat af undervisningsministeren.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter hvert år, i hvilke fag den enkelte elev skal aflægge prøve. Skolen gør hvert år eleverne bekendt med, i hvilke fag der skal aflægges prøve.

§ 26. Skolen afholder prøver og udsteder bevis for prøver og eksamen.

Stk. 2. Prøverne er individuelle for hver elev. Dette gælder dog ikke prøver, hvor flere elevers deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse. Hver elev bedømmes individuelt.

Stk. 3. Eksamensbeviset indeholder normalt prøvekarakterer, årskarakterer og karakter for studieretningsprojektet. Karaktererne på eksamensbeviset indgår med forskellig vægt i eksamensresultatet.

Stk. 4. Efter bestået eksamen modtager hver elev et eksamensbevis.

§ 27. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om prøver og eksamen, herunder om udstedelse af prøve- og eksamensbeviser.

§ 28. Andre end elever kan indstille sig til prøve som selvstuderende. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Kapitel 6

Institutionens lærere

§ 29. Lærere, der underviser i henhold til denne lov, skal have undervisningskompetence (faglig og pædagogisk kompetence) i et eller flere fag inden for hhx's og htx's fagrække.

§ 30. Faglig kompetence er betinget af et fagligt niveau svarende til en ved et universitet bestået kandidateksamen.

Stk. 2. Det faglige niveau kan desuden erhverves ved uddannelse fra handelshøjskole eller universitet, hvis vedkommende ikke i forvejen har en kandidatuddannelse, eller ingeniørhøjskole i kombination med efterfølgende faglig kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse.

Stk. 3. Lærere, der underviser i de erhvervsrelaterede fag, skal have mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

Stk. 4. I de enkelte undervisningsfag skal læreren have et fagligt niveau, der mindst svarer til et uddannelsesforløb, der er gennemført på et uni-

versitet eller en tilsvarende institution og af et omfang på 90 ECTS-points.

§ 31. Pædagogisk kompetence opnås ved at gennemføre en pædagogisk uddannelse, der mindst svarer til pædagogikum ved erhvervsskolerne. Den skal være gennemført senest 2 år efter ansættelsen.

§ 32. Skolen udsteder bevis for undervisningskompetence til lærerne i de enkelte fag.

Stk. 2. Undervisningsministeren tildeler undervisningskompetence til kandidater fra medlemsstater i Den Europæiske Union og fra lande, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, hvis kandidaten har undervisningskompetence på tilsvarende niveau i det pågældende land.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om, under hvilke forudsætninger og på hvilke betingelser personer, der ikke har den i §§ 30 og 31 nævnte faglige eller pædagogiske kompetence, kan opnå undervisningskompetence og undervise i henhold til denne lov.

Kapitel 7

Skolens pædagogiske opgaver og ansvar

§ 33. Skolen har ansvaret for undervisningen samt for prøver og eksamener over for undervisningsministeren.

Stk. 2. Skolen træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever, medmindre andet følger af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Kapitel 8

Tilsyn, kvalitetssystem og klage

§ 34. Undervisningsministeren har det overordnede ansvar for og fører tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i henhold til denne lov.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan give pålæg til skolen i pædagogiske anliggender.

§ 35. Skolen fastlægger et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelsen og undervisningen.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 36. Undervisningsministeren kan indhente alle nødvendige oplysninger fra skolerne om uddannelserne, eleverne og personalet, herunder foranstalte besøg på skolerne, bl.a. med henblik

på gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik, og kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om elektronisk kommunikation mellem institutionen og Undervisningsministeriet, herunder om form og format og om anvendelse af digital signatur i forbindelse med aflevering af oplysninger. Ministeren kan endvidere fastsætte krav til kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger.

§ 37. Eleven kan indbringe klager over skolens afgørelser i pædagogiske anliggender for undervisningsministeren inden 2 uger, fra afgørelsen er meddelt eleven. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om klage over og omgørelse af trufne afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen.

Kapitel 9

Udbud af og tilskud til uddannelserne

§ 38. Institutioner godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller andre institutioner, der gennemfører grundforløb i henhold til lov om erhvervsuddannelser, kan godkendes af undervisningsministeren til at udbyde uddannelserne efter denne lov, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde pålægge en skole at etablere højere handelseksamen (hhx) eller højere teknisk eksamen (htx) eller at optage et bestemt antal elever.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen af, at skolen kan udbyde uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx).

§ 39. Staten yder tilskud til dækning af de direkte undervisningsudgifter, fraregnet indtægter ved uddannelserne. Tilskuddet til undervisningsudgifter bestemmes ud fra antallet af årselever ved uddannelserne og et gennemsnitligt tilskud pr. årselev fastlagt i de årlige finanslove.

Stk. 2. Til institutioner, der er godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., ydes tilskud efter denne lov ikke til dækning af udgifter til betaling af afgifter i henhold til momsloven.

Stk. 3. Undervisningsministeren kompenserer institutionerne for udgifter til betaling af afgifter i henhold til momsloven, som efter momsloven

ikke kan fradrages ved en virksomheds opgørelse af afgiftstilsvaret (ikkefradragsberettiget købsmoms), og som institutionerne afholder ved køb af varer og tjenesteydelser, til hvilke der ydes tilskud efter denne lov.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om kompensationen efter stk. 3 og kan herunder beslutte, at der skal etableres en a conto-ordning for moms-kompensationen til institutionerne.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte særlige tilskudsregler i forbindelse med uddannelsesforsøg, for elever i enkeltfagsundervisning og for skoler med lille elevtilgang, hvis det ud fra regionale hensyn er vigtigt at bevare uddannelsen det pågældende sted.

Stk. 6. Staten yder et særligt tilskud for færdiggørelse af uddannelse efter denne lov. Taksten fastsættes på de årlige finanslove. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om betingelser for og beregning af det særlige tilskud.

Kapitel 10

Forskellige bestemmelser

§ 40. Handicappede elever, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, skal have tilbud herom.

Stk. 2. Skolen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge det 3-årige forløb over 4 år for elever, der på grund af handicap er forhindret i at følge undervisningen på normal vis.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder om tilpassede prøve- og eksamensforløb.

§ 41. Elever, der midlertidigt på grund af sygdom i længere tid ikke kan følge den almindelige undervisning, skal have tilbud om sygeundervisning.

Stk. 2. Skolen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge forløb over en 4-årig periode for elever, der på grund af alvorlig sygdom eller tilsvarende i længere tid er forhindret i at deltage i undervisningen på normal vis.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om særligt tilrettelagt undervisning efter stk. 1, herunder om skolens pligt til at rette henvendelse til eleven, samt om tilpassede prøve- og eksamensforløb, jf. stk. 2.

§ 42. Skolen kan tilbyde eleverne frivillig undervisning.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 43. Der skal oprettes gymnasiale suppleringskurser (GSK) med det formål at sikre, at elever, der har afsluttet en gymnasial uddannelse, efterfølgende kan erhverve tilstrækkelige forudsætninger for at kunne blive optaget på og gennemføre en videregående uddannelse. De nærmere regler herom fastsættes i henhold til § 43 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven).

Stk. 2. Institutioner for erhvervsrettet uddannelse kan udbyde fagpakker med sigte på specifik supplerings og forberedelse til erhvervsuddannelse inden for afgrænsede sektorer, som har langvarig praksis for ansættelse af elever, der har gennemført den 1-årige hhx.

Stk. 3. Der skal etableres særlige gymnasiale indslusningsforløb med fagpakker i 1-årige gymnasiale indslusningskurser for fremmedsprogede (GIF) for kursister, der i deres hjemland har aflagt en eksamen, der kan sidestilles med en dansk gymnasial uddannelse. De nærmere regler herom fastsættes i henhold til § 44 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven).

§ 44. Lov om arbejdsskadesikring finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår elevers eventuelle skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.

§ 45. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelser fra loven, hvis det sker for at fremme forsøgsarbejde og pædagogisk udviklingsarbejde. Det er en betingelse, at forsøg og udviklingsarbejde ikke forringer elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller rettigheder i anden henseende.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan gøre undtagelser fra loven for en enkelt elev, hvor helt særlige forhold gør sig gældende.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde og til andre formål.

§ 46. Undervisningsministeren kan godkende, at uddannelserne til hhx og htx tilrettelægges i et 4-årigt forløb for eliteidrætsudøvere, som ud over de sædvanlige optagelsesbetingelser til hhx

og htx opfylder idrætslige kriterier, opstillet af Institutionen til Fremme af Eliteidræt (TEAM Danmark).

Stk. 2. Undervisningsministeren kan endvidere godkende, at uddannelserne tilrettelægges i et 4-årigt forløb for elever, der er optaget på Musikalsk Grundkursus (MGK) eller tilsvarende kursus i billedkunst.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om de særligt tilrettelagte forløb efter stk. 1 og 2, herunder om tilpassede prøve- og eksamensforløb.

§ 47. Undervisningsministeren nedsætter et Råd for de Gymnasiale Uddannelser, der er rådgivende for ministeren i alle spørgsmål om de gymnasiale uddannelser, herunder om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). De nærmere regler herom fastsættes i henhold til § 47 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven).

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 48. Loven træder i kraft den 1. august 2005, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Loven har virkning for elever, der påbegynder undervisningen den 1. august 2005 eller senere.

Stk. 3. Lovens kapitel 2 om optagelse træder i kraft den 1. januar 2005.

Stk. 4. Elever, der har påbegyndt en af uddannelserne til hhx eller htx i 2002, 2003 eller 2004, kan i perioden indtil sommerekseksamensterminen, inkl. sygeeksamen, i 2008 aflægge prøve efter de hidtil gældende bestemmelser i kapitel 1, kapitel 3, § 20, stk. 1 og 2, og § 23, i lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 1. juli 2002, med senere ændringer, og regler fastsat med hjemmel heri. Prøver og eksamen gennemføres efter de hidtil gældende bestemmelser. De studie- og ordensregler, som skolen fastsætter efter denne lovs § 22, stk. 1, finder anvendelse med undtagelse af fraværso- og oprykningregler.

Stk. 5. For de elever, der er nævnt i stk. 4, og som følger det ved påbegyndelsen planlagte forløb, finder undervisningen indtil sommeren 2007 sted efter de hidtil gældende bestemmelser og regler. For elever, der i 2004 har påbegyndt et 4-årigt forløb, som gennemføres i en hel klasse,

kan undervisningsministeren fastsætte regler om, at undervisningen i skoleåret 2007/2008 kan finde sted efter de hidtil gældende bestemmelser og regler.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan i helt særlige tilfælde bemyndige skolen til at udstede et eksamensbevis, hvori der indgår prøver efter både denne lov og de hidtil gældende regler.

Stk. 7. Regler, der er fastsat med hjemmel i bestemmelser i lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, der er ophævet ved lov om ændring af forskellige lov på Undervisningsministeriets område (Ændringer som følge af lovgivning om de gymnasiale uddannelsers indhold)

forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 8. Lovens kapitel 6 gælder ikke for lærere, der før 1. august 2005 er ansat på en institution godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller på andre institutioner, der gennemfører grundforløb i henhold til lov om erhvervsuddannelser, og som har erfaringer fra gymnasial undervisning.

§ 49. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

De gymnasiale uddannelser indtager en central placering i det danske uddannelsessystem mellem folkeskolen og de videregående uddannelser, såvel korte, mellemlange som lange videregående uddannelser. Uddannelserne tiltrækker i dag et bredt udsnit af unge og – for hf's og studenterkursus' vedkommende – også voksne.

Den rolle skal fastholdes, men kvaliteten i uddannelserne og fagligheden skal styrkes og fornyes i overensstemmelse med de behov og krav, der følger af ændringerne i samfundet.

Omfattende og hastige forandringer i teknologi og videnskab skaber nye videns- og færdighedsområder, som skal medtænkes i mål og rammer for uddannelserne, fagene og undervisningen, og som øger behovet for at udvikle evner til at arbejde selvstændigt, både individuelt og i team, og på tværs af fag og fagområder. En øget internationalisering inden for teknologi, økonomi, videnskab, kultur og uddannelse indebærer også, at omlægninger af uddannelserne, udvikling af ny faglighed og relevante kompetencer, som matcher behovene i et videnssamfund, er helt afgørende for, at Danmark kan være i front.

Derfor er en reform af de gymnasiale uddannelser helt afgørende for at kunne gennemføre en styrkelse af det samlede uddannelsessystem.

På den baggrund – og efter indgående drøftelser mellem Folketingets partier – er der den 28. maj 2003 indgået aftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti om en reform af de gymnasiale uddannelser.

Reformen følger op på regeringens redegørelse om de gymnasiale uddannelser, nr. R 5 fra januar 2003, til Folketinget.

Reformen bygger også på inspiration og indhentede erfaringer fra hhv. Udviklingsprogrammet for fremtidens ungdomsuddannelser fra 1999 og det omfattende

hf-forsøgsarbejde, der har været gennemført siden 1997.

Det faglige niveau, samarbejdet mellem fagene og en bredere almindannelse styrkes med reformen ved at ophæve den nuværende ordning for det almene gymnasium ("valggymnasiet"), der er opdelt i en sproglig og en matematisk linje, hvor eleverne ud over obligatoriske fag vælger 3-4 valgfag. Ordningen har bl.a. betydet, at fagene står for isoleret i forhold til behovet for samarbejde på tværs af fagene.

Desuden lægges der vægt på styrket faglighed og progression samt på øget samspil mellem fagene i alle de gymnasiale uddannelser, og der indføres fælles struktur for det almene gymnasium og hhx- og htx-uddannelserne.

For de gymnasiale uddannelser under ét styrkes og fornyes almindannelse. Almindannelse og viden kan ikke skilles ad i de gymnasiale uddannelser. Viden skal give almindannelse et indhold, og almindannelse skal placere viden i en sammenhæng, som viden om de enkelte fagområder i sig selv ikke giver. Med den hastige samfundsudvikling er der brug for at besinde sig på skolens begreb om almindannelse, således at det afspejler de centrale temaer for mennesker i det 21. århundrede. Traditionelt er almindannelse overvejende humanistisk og samfundsvidenskabelig i sin orientering – i det almene gymnasium og hf – især humanistisk. Denne tilgang til almindannelse skal fastholdes og udbygges. Det er imidlertid afgørende for fremtidens demokratiske beslutningsprocesser, at borgerne får en øget forståelse for den samfundsvidenskabelige og den naturvidenskabelige og teknologiske udvikling. Derfor skal disse aspekter have en styrket position i dannelsesdimensionen i de gymnasiale uddannelser.

Dette lovforslag har til formål at gennemføre den del af reformen, der vedrører uddannelserne til hhx og htx. Forslaget fastlægger formålet med uddannelserne, optagelseskraevne og de grundlæggende krav til uddannelsernes indhold, prøver og eksamen mv. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med de samtidigt fremsatte lovforslag om uddannelserne til højere for-

beredelseseksamen (hf) og studentereksamen samt lovforslaget om ændringer af lovgivningen som følge af reformen af de gymnasiale uddannelser. Reformen berører ikke de eksisterende institutionelle rammer for de gymnasiale uddannelser. En samlet og endelig plan for de institutionelle vilkår for specielt de almene gymnasier, studenterkurser og hf-kurser afventer resultatet af de beslutninger, der skal træffes i forlængelse af rapporten fra den af regeringen nedsatte strukturkommission.

2. Målene med reformerne

Den samlede reform af de fire gymnasiale uddannelser - det almene gymnasium, højere handelseksamen, højere teknisk eksamen og højere forberedelseseksamen - skal tjene tre overordnede mål:

- Uddannelsernes studieforberedende funktion skal styrkes. Derfor skal der lægges større vægt på fagligheden i uddannelserne og på elevernes reelle studiekompetence, dvs. på deres muligheder for at gennemføre en videregående uddannelse.
- De forskellige uddannelsers almindelige funktion skal opdateres og udbygges. Derfor skal der foretages en indholdsmæssig fornyelse af fagene, der skal stilles krav om øget samspil mellem fagene, og naturvidenskabelige dimensioner skal have en mere markant plads i det almene gymnasium og i hf.
- De fire uddannelser skal fortsat have hver sin klare profil, der understreges gennem fagrække og studieretning/fagpakker. Uddannelserne skal tage udgangspunkt i de unges forudsætninger og interesser, og de skal udgøre valgmuligheder, der bidrager til at motivere, engagere og aktivere de unge og dermed styrke deres faglige udbytte. Flexibiliteten mellem de enkelte uddannelser skal øges. Derfor skal de 3-årige uddannelser opbygges med fælles struktur, og der skal være valgfag på tværs af alle fire uddannelser. Reformen får virkning fra og med skoleåret 2005/2006.

3. Formålet med de gymnasiale uddannelser

Alle fire gymnasiale uddannelser giver adgang til alle videregående uddannelser, men muligheden for optagelse på en videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende videregående uddannelses specifikke krav til den adgangsgivende eksamen.

De 3-årige gymnasiale uddannelser og det 2-årige hf er ligeværdige uddannelser med fælles grundlæggende karakteristika for en gymnasial uddannelse for unge. Formuleringen af formålet med hf skal dog

samtidig være dækkende for voksne, der gennemfører hf som enkeltfag. Derfor kan formålsbestemmelserne for de fire uddannelser ikke være fuldt ud identiske. Men det skal afspejles i det overordnede formål for uddannelserne, at de alle er studieforberedende og giver grundlag for videregående uddannelse.

Formålsbestemmelserne for de fire gymnasiale uddannelser koordineres, så både ligheder og forskelle fremhæves. Formålsbestemmelserne skal på samme tid tilgodese kravet om en klar profil for hver af de enkelte uddannelser og behovet for øget flexibilitet mellem uddannelserne.

Formålsbestemmelserne består således af en indledende tekst, der er fælles for alle fire gymnasiale uddannelser, og som definerer de grundlæggende karakteristika for en gymnasial uddannelse, dernæst en fælles formålsparagraf samt en efterfølgende profilering af den enkelte uddannelse.

4. Fælles for de fire gymnasiale uddannelser

4.1. Optagelse til de gymnasiale uddannelser

For at sikre, at de fire gymnasiale uddannelser fremtræder som ligeværdige tilbud, skal indgangsniveauet være ens, og de faglige adgangskrav (herunder aflagt afgangsprøve fra folkeskolen i dansk, matematik, fysik/kemi/biologi, engelsk og 2. fremmedsprog) skal være på samme niveau.

Overgangen fra folkeskolen til en gymnasial uddannelse skal være tydelig og mærkbar. Det er et fælles ansvar for den afleverende og den modtagende skole at medvirke til en god afvikling af overgangen. Den uddannelsesplan, som eleven udarbejder i folkeskolen, skal bl.a. indeholde mål for elevens uddannelse efter folkeskolen, og den afleverende skole og Ungdommens Uddannelsesvejledning skal forholde sig til disse mål.

Der findes ikke en samlet evaluering af, hvordan ordningen med uddannelsesplaner fungerer i praksis. Undervisningsministeren tager derfor initiativ til en evaluering af ordningen med henblik på, at uddannelsesplaner udvikles til et mere forpligtende og mere informativt redskab i overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.

De 3-årige gymnasiale uddannelsesinstitutioner melder på forhånd ud om deres forventede udbud af studieretninger mv. for at give de kommende elever et godt grundlag for valg af uddannelse og af skole. Når eleverne efterfølgende søger optagelse og i den forbindelse angiver skoleønsker, giver de samtidig en foreløbig interessetilkendegivelse i forhold til studieretningsvalg mv. af hensyn til skolernes planlægning.

Den enkelte elevs valg af studieretning finder sted ved afslutningen af grundforløbet.

4.2. Uddannelsernes mål

Målet med hver af de gymnasiale uddannelser er at give eleverne og kursisterne mulighed for at forberede sig til videregående uddannelse, og at de herved tilegner sig almindelse, viden og kompetencer i overensstemmelse med uddannelsens profil. Eleverne og kursisterne skal opnå almindelse og studiekompetence gennem uddannelsens faglige bredde og dybde i kombination med samspillet mellem fagene.

Uddannelsen skal udvikle elevernes og kursisters fortrolighed med forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor krav til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden og samarbejds miljøer har stor betydning.

Hensigten er at stimulere elevernes og kursisters virkelyst og opfindsomhed samt at udvikle de faglige og personlige kompetencer gennem undervisnings- og arbejdsformer, der udfordrer deres kreative og innovative evner. Stærk og kreativ faglighed er en forudsætning for opfindsomhed og indsigtfuld innovation.

En ny struktur med øget vægt på samspil mellem fagene i uddannelsen vil understøtte målene med uddannelserne.

4.3. Faglige mål

Der skal fastholdes en national standard for hver af de gymnasiale uddannelser. En national standard er vigtig, fordi de gymnasiale uddannelser giver adgang til videregående uddannelser, og eksamensresultaterne anvendes konkret ved optagelsen til disse uddannelser. Det indebærer, at et givet resultat af en gymnasial uddannelse bør være udtryk for samme faglige niveau, uanset hvor i landet uddannelsen er gennemført. Den nationale standard sikres bl.a. gennem centralt fastsatte mål og gennem nationale prøver og eksamener.

De centralt fastsatte mål for, hvad eleverne og kursisterne skal vide og kunne i de enkelte fag - og i de forløb, der bygger på samspil mellem fagene -, skal gøres klarere og udformes, så der bliver sammenhæng med de netop vedtagne ændringer af folkeskolen. Målene skal være tydelige, forpligtende og direkte anvendelige til styring af undervisningen. Især lægges der vægt på tydelige mål for de helt centrale dele af fag- og stofområderne.

Fagene skal således være styret af præcise mål og ikke af abstrakte og meget almene mål. Det vil være karakteristisk for målformuleringerne, at de klart markerer *undervisningsniveau* (C-, B- eller A-niveau),

tydeligt markerer et *bestemt indhold* på et passende konkretionsniveau og præcist udtrykker de *vurderingskriterier*, som man kan bedømme en elevs faglige standpunkt efter.

Overordnet er målene elevernes almindelse og faglige kompetencer. Med begrebet almindelse menes her det faglige stof eller indhold, den fælles referenceramme, som samfundet finder det væsentligt, at de kommende studenter besidder.

Der vil således blive lagt stor vægt på at beskrive kernestoffet i fagene, hvorimod det overlades til den enkelte lærer i samarbejde med sine elever at supplere dette stof med temaer og emner, som sammen med det centralt fastsatte kernestof honorerer målene for faget. Der gives derfor større frihed for de enkelte skoler og kurser, lærere samt elever og kursister til inden for visse, centralt fastsatte rammer selv at bestemme, hvordan undervisningen – såvel indhold som form – skal gennemføres for bedst muligt at realisere målene. I erkendelse af, at eleverne og kursisterne er forskellige, skal der være plads til at benytte forskellige veje. Samtidig skal det pointeres, at der ikke findes et pædagogisk mål uden et indhold, ligesom der ikke findes et pædagogisk indhold uden en målsætning. Mål og indhold hører uadskilleligt sammen.

Med begrebet kompetence rettes blikket mod det, som eleverne har brug for med henblik på virkeligheden uden for skolen, herunder de videregående uddannelser. Der vil altså være fokus på, hvad eleverne rent faktisk er i stand til på baggrund af den faglige viden, de har opbygget gennem undervisningen.

Klare mål stiller øgede krav til en mere systematisk intern evaluering af målopfyldelsen. Evalueringen skal sikre, at eleven får en klar tilbagemelding om egne styrker, svagheder og fremskridt, ligesom den giver læreren mulighed for at vurdere effekten af undervisningen.

Det faglige niveau i et givet fag skal være ens på tværs af de gymnasiale uddannelser, men det faglige indhold afpasses naturligvis efter profilen for den uddannelse, som faget indgår i. Eksempelvis vil et A-niveau i dansk være udtryk for ækvivalente faglige mål, selv om faget kan være tonet i forskellige retninger afhængigt af, hvilken gymnasial uddannelse faget indgår i.

4.4. Den nationale standard sikres bl.a. gennem prøver og eksamen

I de nuværende gymnasiale uddannelser er der med få undtagelser - herunder den større skriftlige opgave - reelt kun to prøveformer: Skriftlige og mundtlige enkeltfaglige, individuelle prøver. Disse prøveformer er

F. t. l. vedr. højere handelseksamen (hhx) m.v.

ikke isoleret set egnet til at evaluere, i hvilket omfang de ændrede tilrettelæggelses- og undervisningsformer og det øgede samspil mellem fagene vil bevirke, at eleverne og kursisterne opnår en styrket faglighed og en øget studiekompetence, og i hvilket omfang eleverne og kursisterne når de fastsatte faglige mål.

De eksisterende prøveformer suppleres derfor med nye. Den enkelte elev og kursist skal møde flere prøveformer end i dag, således at opnåelsen af de forskellige kompetencer, der indgår i uddannelsen, dokumenteres. Den samlede eksamen for en elev eller kursist skal således afspejle, at eleven eller kursisten har mødt en bred vifte af forskellige prøveformer under uddannelsen. Den variation i prøveformerne, der skal tilstræbes, sker bl.a. på baggrund af erfaringerne med Udviklingsprogrammet for fremtidens ungdomsuddannelser. Der er således ikke tale om hverken at forøge antallet af prøver eller at forlade de nuværende prøveformer, men at der tilføjes nye prøveformer, så dokumentationen af den enkelte elevs og kursists viden og kunnen bliver væsentligt mere nuanceret end i dag.

Der skal fortsat ske en individuel bedømmelse af den enkelte elev og kursist. Prøveformerne er som i dag centralt fastsat, medmindre undervisningsministeren træffer anden beslutning vedrørende de mundtlige prøver. Den nærmere udformning udmøntes i bekendtgørelser.

Der udarbejdes fælles eksamensbestemmelser for de fire gymnasiale uddannelser, således at der – i modsætning til i dag – bliver samme regler for udregning af eksamensgennemsnit (idet karaktererne vægtes efter fagenes niveau), samme vilkår for tilladte hjælpemidler ved prøverne, samme adgang til syge- og omprøver mv.

4.5. Nye arbejdsformer – aktiv deltagelse

Reformens hovedsigte - at styrke fagligheden, almindelsen og elevernes og kursisters reelle studiekompetence - realiseres ved bl.a. at inddrage nye arbejdsformer, fx projektarbejde, hvor eleverne og kursisterne mere selvstændigt fordyber sig i en problemstilling, og virtuelle arbejdsformer. Disse nye arbejdsformer stiller øgede krav til elevernes og kursisters aktive deltagelse i undervisningen og til deres ansvarlighed.

Der skal lægges vægt på en styrkelse af studiemiljøet, bl.a. gennem udvikling af værkstedsundervisning, mentorordninger og lektiecafé mv., for at styrke grundlaget for, at alle elever opnår et godt fagligt udbytte, herunder også elever fra miljøer uden tradition for boglige og teoretiske studier.

Elever og kursister i de gymnasiale uddannelser har mødepligt, og deres fremmøde og aktive deltagelse er grundlæggende forudsætninger for at kunne realisere reformens sigte med hensyn til nye arbejdsformer og samspil mellem fagene.

Øget fokus på bl.a. løbende intern evaluering, test og screening kan medvirke til at sætte elevernes og kursisters fremmøde og aktive deltagelse i centrum og være med til at nedbringe fraværet.

De nuværende bestemmelser om mødepligt suppleres derfor med krav til den enkelte elev og kursist om at deltage aktivt i undervisningen, herunder aflevere skriftlige opgaver, der både kvantitativt og kvalitativt lever op til de krav, der er fastsat af skolen og faglæreren.

Skolen får en forpligtelse til at sikre, at der reageres tidligt på elevernes forsømmelser, og at eleverne får den nødvendige vejledning, herunder at de bliver gjort opmærksom på skolens støttemuligheder.

Samtidig ophæves de nuværende centralt fastsatte grænser for, hvornår en rektor eller forstander er forpligtet til at gribe ind over for fravær i det almene gymnasium og hf, således at der bliver ens regler for alle fire gymnasiale ungdomsuddannelser.

Skolen fastsætter nærmere regler om mødepligt og fravær i studie- og ordensreglerne, og eleverne skal gøres bekendt hermed. Undervisningsministeriet vil udarbejde en vejledning, som skolerne kan gøre brug af, når de skal udarbejde de lokale studie- og ordensregler.

Efter de eksisterende regler i hhx, htx, det almene gymnasium og hf skal skolen rådgive de enkelte elever på baggrund af deres standpunkt, herunder bl.a. om en elev efter skolens vurdering bør gå en klasse om eller helt forlade uddannelsen. Det er imidlertid eleverne selv, der træffer beslutning om oprykning til næste klasse. Eleverne kan dermed tilsidesætte et råd om eventuelt at gå ud eller gå et klasstrin om. En lang række udsagn fra skolerne viser, at elever, der har modtaget et sådant råd, sjældent følger rådet, men ofte melder sig ud senere.

Reglerne ændres, så oprykning til næste klasstrin betinges af et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Skolen tillægges beføjelse til i særlige tilfælde at forhindre oprykning, hvis en elev har opnået mindre end 6,0 i gennemsnit ved skoleårets afslutning.

4.6. Iværksættelse af et udviklingsprogram

Som led i gennemførelsen af reformen af de gymnasiale uddannelser iværksættes parallelt hermed et udviklingsprogram: *Fremtidens gymnasiale uddan-*

nelser—Udvikling og fornyelse. Programmet gennemføres i samspil med skoler, amtskommuner og øvrige interessenter, jf. afsnit 9.

5. Reformerne af hxx og htx

5.1 Hovedformål med reformerne

De 3-årige gymnasiale uddannelser skal have hver sin klare profil, sådan at de unges forskellige interesser og forudsætninger kan tilgodeses gennem et varieret uddannelsesudbud. De forskellige profiler skal være udtryk for en reel forskel i uddannelsernes indhold. Forskelle - såvel som ligheder - mellem de gymnasiale uddannelser skal fremstå tydeligt, og de særlige uddannelsesprofiler skal præge undervisningen fra starten. En sådan tydeliggørelse vil i kombination med en styrket vejledning kunne kvalificere de unges valg af uddannelse.

Profilerne for de nye hxx- og htx-uddannelser skal skærpes gennem en opprioritering af målrettet faglighed med vægt på tydeligere mål for faglig viden og færdigheder og for faglige kompetencer. Fagligheden skal styrkes, og det skal stå klart, at hxx og htx henvender sig til unge, der inden for uddannelsernes faglige spektrum interesserer sig for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelser. Som et integreret led i opbygning af studiekompetencen skal uddannelserne have et ajourført dannelsesperspektiv med vægt på en integreret faglig og personlig kompetenceudvikling og på udvikling af personlig og social identitet, dvs. at eleverne skal forstå sig selv som en del af et fællesskab.

5.2 Uddannelserne til hxx og htx i dag

Elevernes individuelle valg af valgfag i de nuværende hxx- og htx-uddannelser har bl.a. betydet, at fagene står for isoleret i forhold til behovet for samarbejde på tværs, fordi undervisningen i hvert fag foregår på særskilte hold. Det er et af hovedformålene med reformen af de gymnasiale uddannelser, at der skal lægges øget vægt på samspil mellem fagene. Strukturen i de nye uddannelser muliggør og understøtter et sådant samspil.

I de nuværende uddannelser bygger valgfag på A-niveau oven på afsluttede B-niveauer, og alle undervisningsforløb til A-niveau i valgfagene er derfor 1-årige. Med den opdeling af de samlede uddannelsesforløb, der er beskrevet nedenfor, bliver der nu 2½ år til at arbejde på den faglige dybde, der karakteriserer uddannelsernes højeste niveauer.

5.3 Grundforløb og studieretninger

Styrkelse af fagligheden og studiekompetencen vil ske gennem en præcisering af målene for fagene, gennem øget vægt på samspil mellem fagene og gennem en organisering af uddannelsen i grundforløb og studieretninger.

Elevernes forudsætninger for at træffe et valg om faglig specialisering skal styrkes, så de har stiftet bekendtskab med gymnasial faglighed og gymnasiale arbejdsmetoder inden dette valg.

De 3-årige gymnasiale uddannelser inddeles derfor i et grundforløb på ½ år, der er fælles for alle, og et efterfølgende studieretningsforløb på 2½ år, som den enkelte elev vælger inden for nærmere fastsatte rammer.

Grundforløb

Eleverne skal fra starten mærke et markant skifte i overgangen fra folkeskolen til gymnasial uddannelse. Grundforløbet skal give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiale arbejdsmetoder som grundlag for deres valg og gennemførelse af studieretning. Grundforløbet skal samtidig danne basis for at udvikle elevernes almindelse. Når grundforløbet afgrænses til ½ år, skabes der - i forhold til i dag - rum for øget faglig fordybelse i det efterfølgende 2½-årige studieretningsforløb.

I begge uddannelsers grundforløb indgår fagene dansk, engelsk og matematik og en ramme for en tematisk organiseret undervisning, som benævnes studieområdet. Efter skolens beslutning indgår 2. fremmedsprog endvidere i hxx's grundforløb eller starter samtidig med studieretningsforløbet. Indholdet i grundforløbet, herunder især i studieområdet, har udgangspunkt i uddannelsens profil og omfatter desuden i begge uddannelser en sproglig og kommunikativ dimension samt aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i andre forhold af betydning for deres personlige sundhed.

Grundforløbet skal være præget af undervisning i fag og metoder, og i studieområdet skal undervisningen tilrettelægges med særligt sigte på, at de fag, der indgår, bidrager med hver deres faglighed til at skabe sammenhæng og overblik.

Grundforløbet opbygges, så eleverne - ved brug af merit og substitution - senest ved afslutningen af grundforløbene kan skifte uden tab af tid mellem de 3-årige gymnasiale uddannelser. Ved skift til en erhvervsuddannelse vil eleverne tilsvarende kunne opnå godskrivning for deres hidtidige forløb ved brug af merit og substitution.

Studieretningsforløb

I forbindelse med elevernes ansøgning om optagelse i en gymnasial uddannelse har de samtidig givet en foreløbig interessetilkendegivelse i forhold til studieretningsvalg mv. Denne interessetilkendegivelse forventes udnyttet af skolerne ved deres planlægning af grundforløbet.

Den enkelte elevs valg af studieretning finder sted ved afslutningen af grundforløbet, og eleverne fordeles derefter på hold efter valg af studieretning. De har således fællesfag og studieretningsfag på samme hold. Dermed skabes mulighed for fagsamarbejde både inden for fællesfag, inden for studieretningsfag og på tværs af fællesfag og studieretningsfag. Et sådant samspil mellem fagene giver helt nye muligheder for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Fagene kan i fremtiden i en sammenhængende periode på 2½ år behandles med den dybde, der karakteriserer det højeste gymnasiale niveau.

I studieretningsforløbet har hver elev op til 4 valgfag, som udbydes på tværs af studieretningerne, og som derudover kan udbydes på tværs af alle fire gymnasiale uddannelser. Specielt kan der i valgfagsudbudet indgå obligatoriske fag fra en af de andre gymnasiale uddannelser.

For at sikre, at fagene kan støtte hinanden, fastlægges der centralt kriterier, dels for antallet af studieretningsfag og niveauer i en studieretning, dels om bindinger mellem 2 af fagene i den enkelte studieretning.

I hxx og htx indgår der i alle studieretninger 3 studieretningsfag, der er på AAA-, AAB-, AAC-, ABB-, eller ABC-niveau. Undtaget herfra er dog studieretninger i hxx, der som 3. fremmedsprog indeholder et begyndersprog på A-niveau. Her indgår der i studieretningen kun 2 studieretningsfag, der begge er på A-niveau.

De obligatoriske fag i hxx er: afsætning B, dansk A, engelsk A, erhvervsret C, 2. fremmedsprog B eller A, international økonomi B, matematik C, samfundsfag C, samtidshistorie B og virksomhedsøkonomi B. Alle elever har fortsat mindst to fremmedsprog. Heraf er 2. fremmedsprog enten elevens fortsættersprog (på mindst B-niveau), dvs. tysk eller fransk afhængigt af, hvad eleven har haft i folkeskolen eller tilsvarende kvalifikationer erhvervet på anden vis; eller et begyndersprog (fransk, italiensk, russisk, spansk eller tysk), der skal vælges på A-niveau således, at det bliver et reelt fungerende sprog for eleven. Vælger eleven et begyndersprog som 2. fremmedsprog, betyder det, at den pågældende har mindre valgfrihed i sammensætningen af sit gymnasieforløb.

De obligatoriske fag i htx er: biologi C, dansk A, engelsk B, fysik B, kemi B, kommunikation/it C, matematik B, samfundsfag C, teknik A, teknologi B og teknologihistorie C.

Der udbydes en række valgfag på A-, B- og C-niveau, der kan vælges på tværs af studieretninger. Antallet af valgfag for en elev afhænger af, hvilke fag og niveauer der indgår som elevens studieretningsfag.

En styrket sammenhæng og fleksibilitet mellem uddannelserne indebærer, at de faglige niveauer (C, B og A) er fælles for ensartede fag på tværs af uddannelserne, mens selve indholdet af fagene vil være forskelligt. Det indebærer også, at der i alle uddannelserne kan vælges valgfag på tværs af alle fire gymnasiale uddannelser.

5.4. Styrkelse af matematik og naturvidenskab

I hxx-uddannelsen skal alle elever som noget nyt gennemføre matematik på mindst niveau C. I den nu-gældende uddannelsesordning er matematik et valgfag, hvilket bl.a. indebærer, at undervisningen i de økonomiske fag ikke for alle elever kan gennemføres på grundlag af matematiske forudsætninger på gymnasialt niveau. Sigtet med ændringen er, at alle elever i de gymnasiale uddannelser får en grundlæggende matematisk kompetence. Elever, der ikke gennem studieretningen har matematik på et højere niveau, afslutter med prøve på C-niveau efter 1. år.

I htx-uddannelsen bliver kemi obligatorisk på B-niveau, hvor det i dag kun er obligatorisk på C-niveau.

5.5. Studieområdet i hxx og htx

Faglighedsbegrebet i de gymnasiale uddannelser skal opdateres. Gennem alle 3 år skal der – ud over den traditionelle faglighed – lægges vægt på at styrke samspillet mellem fagene og på de kompetencer, eleverne opbygger gennem det faglige arbejde. Herved udvides uddannelsernes målsætning til at omfatte såvel fagligheden i sig selv som evnen til at anvende det lærte i relevante situationer.

Dette sker både i de enkelte fag og ved at indføre en timeramme til studieområder, som er et organiseret samspil mellem en række gymnasiale fag, der dels skal sikre samarbejde og sammenhæng mellem fagene med henblik på almindelige formål, dels sikre progression i elevrollen fra folkeskoleelev over gymnasial elev til studerende med henblik på studieforberedende formål.

Der afsættes en timeramme til studieområder i hxx og htx for at sikre et sådant samspil. Hxx og htx-uddannelserne indeholder en række fag, som har en indholdsmæssig karakter, der gør dem meget velegnede

som primære udgangspunkter for undervisningen inden for rammerne af det faglige samarbejde i studieområdet, mens andre fag i væsentlig mindre omfang kan bidrage hertil og drage nytte af det faglige samarbejde. Derfor vil der i uddannelsesbekendtgørelserne blive fastsat en konkret ramme for timetallet i studieområdet samt angivet vægtninger med hensyn til, hvorledes fagene indgår heri.

Studieområderne strækker sig over hele det 3-årige gymnasieførløb. Timerammen er procentvis størst i grundforløbet, hvor sigtet - ud over at sikre samarbejde og sammenhæng mellem fagene - er at sikre progression i elevrollen fra folkeskoleelev til gymnasial elev. Studieområdet skal endvidere danne grundlag for elevens valg af studieretningsfag. I det efterfølgende studieretningsforløb er timerammen procentvis mindre, og her lægges vægten på progressionen fra gymnasial elev til studerende.

5.6. Nyt indhold i fagene

Samtlige gymnasiale fag fornyes indholdsmæssigt med vægt på mål for faglig viden og færdigheder, og der lægges øget vægt på fordybelse og samspil mellem fagene.

For hhx-uddannelsen kan specielt nævnes:

Faget *engelsk* styrkes ved at blive et 3-årigt fællesfag på A-niveau.

Matematik indføres som obligatorisk fag på C-niveau. Det skal sikre, at alle elever i de gymnasiale uddannelser får en grundlæggende matematisk kompetence. Elever, der ikke gennem studieretningen har matematik på et højere niveau, afslutter med prøve på C-niveau efter 1. år.

Samfundsfag indføres som obligatorisk fag på C-niveau. Dette sker for at sikre alle elever en grundlæggende kompetence på det samfundsvidenskabelige område og som grundlag for fagene samtidshistorie og international økonomi. Elever, der ikke vælger at fortsætte med samfundsfag på et højere niveau, afslutter med en prøve (C-niveau) efter 1. år.

Fagene *afsætning og virksomhedsøkonomi* indgår med stor tyngde i grundforløbet i timerammen til studieområdet. I studieretningsforløbet adskilles de som 2 selvstændige fag, som afsluttes mindst på B-niveau som i dag.

Informationsteknologi indgår som individuelt orienteret undervisning i timerammen i grundforløbet. I studieretningsforløbet har eleverne mulighed for at vælge et nydefineret it-fag på B- eller A-niveau.

Erhvervs-case indgår med øget timetal og afsluttes som nu på 2. år med uændret prøveform. Erhvervs-case indgår desuden i grundforløbet i timeramme. I er-

hvervs-case skal eleverne udvikle evne til at arbejde med erhvervsnære problemstillinger ud fra en tværfaglig og helhedsorienteret synsvinkel. Eleverne skal kunne identificere og analysere udvalgte virksomhedsproblemer og udarbejde forslag til løsning heraf under anvendelse af fagernes metoder og modeller og kunne vurdere muligheder og problemer i forbindelse med implementering af foreslåede løsninger.

Faget *international økonomi*, der er obligatorisk på B-niveau, vil fremover kunne vælges som studieretningsfag eller som frit valgfag på et nydefineret A-niveau.

For htx-uddannelsen kan specielt nævnes:

I *teknikfagene* sker der en faglig opstramning, så der generelt lægges mere vægt på fordybelse, og de enkelte temaområder i teknikfagene opdateres. Herunder nedlægges teknikfaget "natur & jordbrug" samtidig med, at en del af temaerne i faget overgår til de øvrige teknikfag. Tilsvarende nedlægges teknikfaget "service og kommunikation", idet faget i stedet danner grundlag for et nyt it-baseret kommunikationsfag, som bliver obligatorisk på C-niveau, og som bliver studieretningsfag på A-niveau. Teknikfaget "proces og levnedsmiddel" tilføres nye temaer inden for bioteknologi, sundhed/service og agrarområdet.

Den del af *teknologi*, som i dag er betegnet som erhvervsfagsundervisning (en pendant til de uddannelsesrettede områdefag i eud), udgår til fordel for undervisning i grundforløbet studieområde - teknologiske temaer. Dette bidrager til at fastholde meritmuligheden ved skift til eud samtidig med, at teknologifaget fremover bliver et rent gymnasialt fag. Den del af teknologifaget, der især er forum for tværfagligt samarbejde i forhold til hhv. naturvidenskab og samfundsvidenskab, overføres til studieområderne i såvel grundforløbet som studieretningerne. Faget vil på mindst samme niveau som nu omfatte værkstedsmæssig undervisning. Teknologi på A-niveau nyudvikles som et studieretningsfag, som bl.a. giver et godt grundlag for at arbejde med iværksættertemaer og innovation.

Kemi med vægt på eksperimentelt arbejde opprioriteres yderligere. Faget tillægges flere timer, og fremover vil kemi B være obligatorisk.

Faget *engelsk* opprioriteres med flere timer, og den skriftlige dimension styrkes, bl.a. ved indførelse af en skriftlig prøve.

Faget *teknologihistorie* udgør i dag sammen med filosofi de såkaldte humanistiske valgfag, hvoraf et skal vælges af elever, der har fravalgt 2. fremmedsprog. De to fag samarbejdes som et revideret teknologihistoriefag og gøres obligatorisk på C-niveau.

Som noget nyt indføres faget *design* på B-niveau. Det kan bruges som studieretningsfag eller som valgfag. Designfaget, som i dag findes på C-niveau, har vist sig som et fag, der passer fint i htx-uddannelsen, især i kombination med teknik- og teknologifagene.

Uddannelserne skal generelt understøtte en kultur, der ansporer eleverne til *innovation* og *iværksætteri*, så unge motiveres til at etablere noget nyt og til at være selvstændige. Innovation og iværksætteri indtænkes derfor som et fast element i de obligatoriske forløb i både hhx- og htx-uddannelsen, og der iværksettes som led i udviklingsprogrammet forsøg med et selvstændigt, nyt valgfag inden for innovation og iværksætteri.

En øget faglighed og kvalitet målt med internationale standarder forudsætter også, at den *internationale dimension* i uddannelsen styrkes. Internationale problemstillinger og perspektiver skal integreres i undervisningen, så de unge opnår kompetencer med henblik på at kunne begå sig i en internationalt orienteret verden.

Fagene i hhx og htx vil generelt set blive udviklet på baggrund af resultaterne af en række igangværende forsøg med it-eksamen samt de anbefalinger, der fremkommer som resultat af det igangværende kernefaglighedsprojekt.

6. Lovforslaget

Med dette lovforslag fornyes uddannelserne strukturelt og indholdsmæssigt, således at fagligheden i langt højere grad end nu kommer til at bygge på sammenhæng mellem fagene.

Hhx's og htx's nye og selvstændige profiler skal findes i ændringer i uddannelsernes formål og de deraf afledte ændringer i undervisningens indhold, øget adgang til fleksibel organisering og tilrettelæggelse af undervisningen, nye prøveformer og øgede frihedsgrader for institutionerne til at kunne tilbyde et fleksibelt undervisningstilbud - afpasset elevernes og de lokale behov.

Der lægges øget vægt på fagligheden og øgede frihedsgrader til at kunne indfri de nye krav om kvalitet og relevans, hvorfor der foreslås en række ændringer og forbedringer af uddannelsernes indhold med henblik på at give uddannelserne deres selvstændige profiler i rækken af ungdomsuddannelser. Lovforslaget skal sikre undervisningsministeren den nødvendige hjemmel til at gennemføre indholdsmæssige ændringer af hhx og htx. Lovforslaget fastlægger formålet med uddannelserne, optagelseskraevne og de grundlæggende krav til indhold, prøver og eksamen. De øvrige elementer i de foreslåede reformer vil kunne gen-

nemføres administrativt inden for bemyndigelserne i denne lov. En stor del af indholdet i de regler, som nu foreslås indsat i loven, var tidligere bekendtgørelsesstof. De gældende bekendtgørelser vil således i vidt omfang blive erstattet af enten nye bestemmelser i loven eller nye eller ændrede bekendtgørelser.

Når reformerne udmøntes gennem udstedelse af nye undervisningsbekendtgørelser for hhx og htx, vil det ske på grundlag af bl.a. erfaringerne fra Udviklingsprogrammet for fremtidens ungdomsuddannelser og de foretagne evalueringer af dette program samt under inddragelse af Rådet for de Gymnasiale Uddannelser m.fl.

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft, således at det får virkning for elever, der optages i 1. års klasser ved starten af skoleåret 2005/06. Den 1-årige hhx afvikles sidste gang sommereksamensterminen, inkl. sygeeksamen, 2005.

7. Et nyt GSK-system

De gymnasiale suppleringskurser (GSK) henvender sig til personer, der har afsluttet en gymnasial eksamen – og dermed har opnået generel studiekompetence til videregående uddannelse – men som mangler specifikke kompetencer (fag og/eller niveauer) eller et specifikt karaktergennemsnit, som er adgangskrav for optagelse på en konkret videregående uddannelse.

Der etableres et nyt sammenhængende tilbud af suppleringskurser mellem gymnasiale uddannelser og videregående uddannelser med et fagtilbud og undervisningsforløb, der kan målrette og styrke overgangen til de videregående uddannelser. Ved etableringen af det nye system skal der koordineres i forhold til propædeutiske kurser (dvs. forberedende undervisning i fag som latin, græsk og japansk, altså fag som findes i gymnasiet, men kun har beskedent udbredelse) på de videregående uddannelser og i forhold til de særlige adgangskurser til bestemte videregående uddannelser for ansøgere, der ikke har en adgangsgivende eksamen.

Det nye GSK skal, ligesom det nuværende, være gratis for deltagerne. Dog skal et GSK-forløb, for at være gratis, være påbegyndt senest 1. oktober to år efter afslutningen af den adgangsgivende eksamen.

Adgang til GSK er fortsat betinget af, at en adgangsgivende gymnasial eksamen er bestået. Der er adgang til alle fag og niveauer, der optræder som adgangskrav til videregående uddannelser.

Med henblik på optagelse på videregående uddannelse skal det særlige gymnasiale indslusningskursus for fremmedsprogede (GIF) fortsat kunne udbydes som fagpakker i et 1-årigt suppleringsforløb for stude-

rende, der i hjemlandet har aflagt en eksamen, der kan sidestilles med en dansk studentereksamen, men som ikke giver adgang i kvote 1 til en videregående uddannelse i Danmark.

GSK-undervisning foregår i dag udelukkende på gymnasieskoler, hf-kurser (herunder VUC) og studenterkurser. Fremover skal sådan undervisning også kunne gennemføres på institutioner for erhvervsrettet uddannelse efter reglerne om hhx og htx. Samtidig får institutioner for erhvervsrettet uddannelse mulighed for at tilbyde fagpakker med sigte på specifik supplerings- og forberedelse til erhvervsuddannelse inden for afgrænsede sektorer, som har langvarig praksis for ansættelse af elever, der har gennemført den 1-årige hhx. Suppleringsforløbene vil omfatte 2-3 udvalgte hhx-fag og vare ½ år.

8. Styring

8.1. Kompetencefordeling

Hhx og htx gennemføres på de taxameterstyrede institutioner, hvor institutionsdriften mv. er reguleret i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Denne lov giver institutioner en meget selvstændig kompetence, herunder for organisation og økonomi. I denne sammenhæng organiserer skolerne undervisningen og holddannelsen i overensstemmelse med et mål- og rammestyringsprincip, som tilsvarende karakteriserer de regler, der er fastsat i bl.a. uddannelsesbekendtgørelserne. Reformerne af hhx og htx vil ikke ændre dette styringsprincip, bortset fra at modellen med grundforløb og studieretningsforløb forudsætter centrale regler om skolenes holddannelse. Herved vil der blive indført begrænsninger i skolenes adgang til oprettelse og nedlæggelse af hold og begrænsninger i skolenes adgang til at samlæse fag fra forskellige hold. Tilsvarende vil der blive fastsat regler om tilrettelæggelsesformer.

8.2. Udbud og oprettelse af studieretninger og valgfag

Skolen træffer afgørelse om oprettelse af konkrete studieretninger og valgfag inden for nærmere regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Antallet af forskellige studieretninger, som udbydes på den enkelte skole, skal stå i rimeligt forhold til skolens størrelse. Kravet om, at alle skoler skal udbyde mindst 2 forskellige studieretninger er fastsat for at sikre en vis bredde i de helt små skolenes udbud. Mellemstore og store skoler forudsættes at udbyde et væsentlig større antal forskellige studieretninger.

8.3. Indførelse af uddannelsesetid

Hovedmålene med reformen er at opnå et større samarbejde mellem fagene og at indføre nye arbejdsformer. Som led heri vil der centralt blive fastsat rammer for, i hvilket omfang forskellige arbejds- og tilrettelæggelsesformer skal anvendes med henblik på at understøtte, at eleverne faktisk møder forskellige arbejdsformer, og for at sikre at alle aktiviteterne er lærerstyrede.

Indførelse af nye arbejds- og tilrettelæggelsesformer tilsiger, at der indføres et nyt begreb, *uddannelsesetid*, for den samlede lærerstyrede elevaktivitet. For hhx fastsættes uddannelsesstunden til gennemsnitligt 2500 timer for et fuldt forløb fra 1. til 3. år svarende til det nuværende niveau. For htx fastsættes uddannelsesstunden til gennemsnitligt 2660 timer for et fuldt forløb fra 1. til 3. år svarende til det nuværende obligatoriske timetal.

Timerammen for den samlede uddannelsesetid angiver den tid, eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af skolen til realisering af uddannelsens formål. Elevernes selvstændige arbejde, fx i form af deres skriftlige arbejde og forberedelse, er ikke indeholdt i uddannelsesstunden.

Uddannelsesstunden omfatter undervisningsaktiviteter i faglige forløb i de enkelte fag og i samspillet mellem fagene samt tid til interne evalueringer og prøver mv. (dog ikke officielle prøver og årsprøver i eksamensterminerne).

Af den samlede uddannelsesetid kan skolen afsætte en timeramme på 7 pct. til afholdelse af interne fællestimer mv., terminsprøver og andre interne evalueringer. Efter de eksisterende regler kan der i hhx og htx i begrænset omfang anvendes undervisningstid til fællesaktiviteter, der har til formål at styrke de sociale og kulturelle sammenhænge, som danner grundlag for undervisningen.

Det gælder for alle områder, at uddannelsesstunden i de enkelte fag fastsættes i form af faste timetal. I de flerårige fag og i studieområdet fordeler skolen timerne på de enkelte år og forløb i samarbejde med det enkelte lærerteam.

Skolen fastsætter omfang og placering af elevernes skriftlige arbejde i relevante fag inden for nærmere angivne rammer.

8.4. Institutionsstruktur

Reformen berører ikke de eksisterende institutionelle rammer for de gymnasiale uddannelser. En samlet og endelig plan for de institutionelle vilkår for specielt gymnasierne og hf-kurser afventer resultatet af

de beslutninger, der skal træffes i forlængelse af rapporten fra den af regeringen nedsatte strukturkommission.

8.5. Tilsyn

Lovforslaget indeholder endvidere forslag om øget decentral styreform, hvor det regelorienterede tilsyn forventes at blive afløst af et mere resultatorienteret tilsyn med en ændret opgavefordeling mellem uddannelsesinstitutionerne og det centrale niveau. Det foreslås, at kompetencen til at fastsætte studie- og ordensregler, herunder kompetencen til at iværksætte sanktioner i forbindelse med tilsidesættelse af mødepligten og pligten til at deltage i undervisningen, administration af prøver og eksamen og godkendelse af lærerkvalifikationer overføres til skolen.

8.6. Kvalitetsudvikling

Som led i kvalitetsudviklingen af uddannelsesområdet generelt foreslås det pålagt den enkelte institution at have et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelsen og undervisningen. Sådanne regler er allerede i kraft for andre af erhvervsskolernes uddannelsesområder, herunder erhvervsuddannelserne og de korte, videregående uddannelser. Kvalitetssystemet skal indeholde en procedure for selvevalueringer og løbende kvalitetsudvikling med henblik på fx at sikre, at undervisningen er i overensstemmelse med de fastsatte mål, at der er sammenhæng med de aktuelle behov og erfaringer i de videregående uddannelser, og at lærernes kvalifikationer er ajourført fagligt og pædagogisk. Det foreslås endvidere, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for skolernes selvevalueringer. På baggrund af selvevalueringerne skal skolerne udarbejde opfølgningsplaner, som indeholder ændringsbehov og operationelle kvalitetsmål.

I overensstemmelse med lov om åbenhed og gennemsigtighed i uddannelserne mv. skal skolen eller amtsrådet på sin hjemmeside informere om gennemførte aktuelle evalueringer af kvaliteten af en skoles eller institutions undervisning. Undtaget herfra er oplysninger om en enkelt lærers undervisning og evalueringer, hvor alene skolens ansatte har medvirket.

9. Implementering

Som led i gennemførelsen af reformen af de gymnasiale uddannelser iværksættes parallelt hermed et udviklingsprogram: *Fremtidens gymnasiale uddannelser – Udvikling og fornyelse*. Programmet gennemføres i samspil med skoler, amtskommuner og øvrige interessenter.

Følgende temaer vil indgå i udviklingsprogrammet for alle gymnasiale uddannelser:

Faglig, pædagogisk og organisatorisk fornyelse

- Styrkelse af forudsætningerne for at gennemføre den faglige, pædagogiske og organisatoriske fornyelse.
- Fokus på studiemiljøet i de gymnasiale uddannelser, herunder lektiecafé, tutorordning mv. med henblik på at mindske frafald.
- Fokus på den internationale dimension ved udformning af nye læreplaner.

Udvikling fra elev til studerende

- Etablering af udviklingsarbejde med studieböger, så eleverne jævnligt formulerer egne faglige mål og efterfølgende evaluerer disse. Studieböger vil kunne understøtte lærernes evaluering af eleverne.
- Etablering af udviklingsarbejde med gensidig evaluering, således at lærernes evaluering af elevernes udbytte af undervisningen suppleres med, at eleverne gennemfører evaluering af undervisningen.

Spredning af gode eksempler

- Udpegning af et antal skoler, der kan virke som formidlere af gode erfaringer i forbindelse med implementering af reformens intentioner.

Specifikt for hhx- og htx-uddannelserne

- Et generelt tema inden for hhx- og htx-uddannelserne "Sundhed, motion og bevægelse".
- Etablering af udviklingsarbejde med et nyt selvstændigt valgfag inden for innovation og iværksætter i hhx- og htx-uddannelserne.

Udviklingsprogrammet gennemføres over en 5-årig periode, hvorefter det vil blive evalueret.

10. Opfølgning

Partierne følger løbende aftalens implementering. Med henblik på at vurdere effekten af de forskellige initiativer gennemføres evalueringer, der forelægges for partierne. Evalueringen vil omfatte flere temaer, bl.a.:

- Vejledning af nye elever, tilmelding og optagelse
- Grundforløbet, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af almen studieforberedelse henholdsvis studieområdet
- Oprettelse af studieretninger og overgangen fra grundforløbet til studieretningsforløbet

- Anvendelse af forskellige arbejdsformer og udvikling i sammensætninger af elevernes uddannelsestid
- Fagenes samspil i studieretningsforløbet, herunder studieretningsprojektet
- De nye prøve- og evalueringsformer
- De naturvidenskabelige fag i det almene gymnasium
- De nye redskaber til at mindske fraværet i de gymnasiale uddannelser
- Udviklingsprogrammet for de gymnasiale uddannelser.

Det førstnævnte tema evalueres inden skoleåret 2005/06. Den endelige evaluering af reformen gennemføres efter 2. gennemløb, dvs. med udgangen af skoleåret 2008/09. Der udarbejdes delevalueringsrapporter undervejs.

Undervisningsministeriet vil løbende følge aftalens udmøntning og fremlægge resultaterne for partierne.

11. Økonomi og styring

De samlede udgifter til det almene gymnasium, det 2-årige hf samt hhx og htx udgør i dag ca. 5,3 mia. kr. Heraf udgør hhx og htx ca. 1,1 mia. kr.

Aktiviteten på uddannelserne var i 2001 ca. 90.500 årselever, heraf ca. 29.500 på hhx og htx.

11.1. De økonomiske konsekvenser af reformen

Reformen af hhx og htx vil samlet set kunne gennemføres uden merudgifter for staten. Nedlæggelsen af den 1-årige hhx indebærer mindreudgifter i størrelsesordenen 200 mio. kr. Mindreudgiften ved at nedlægge den 1-årige hhx vil primært blive anvendt til dækning af udgifter ved substitution til andre uddannelser, nye GSK-forløb, et udviklingsprogram om fremtidens gymnasiale uddannelser samt udvikling af fælles eksamenssystemer på alle 4 gymnasiale uddannelser.

11.2. De 3-årige uddannelser til hhx og htx

Den fleksibilitet i forbindelse med oprettelse af studieretningsforløb, som er forudsat i forbindelse med

det almene gymnasium, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om uddannelsen til studentereksamen, det generelle skift fra undervisningstid til uddannelsestid, samt fastsættelse af en samlet timeramme for et fuldt 3-årigt forløb, tænkes gennemført på alle de 3-årige gymnasiale uddannelser.

Erhvervsskolerne er selvejende og taxameterstyrede. Skolerne har allerede i dag en stor fleksibilitet i forbindelse med holddannelse og tilrettelæggelse af undervisningen, og med reformen får erhvervsskolerne mere fleksible vilkår i forhold til i dag.

Det er således erhvervsskolernes opgave som selvejende institutioner at sikre, at oprettelse af studieretningsforløb mv. på hhx og htx ikke medfører en forøgelse af lærerforbruget, som ikke er økonomisk bæredygtig, samtidig med, at det er skolerne opgave fortsat at sikre kvaliteten i uddannelsesforløbene.

Der forventes merudgifter på skønsmæssigt ca. 1 mio. kr. til tværfaglige prøver, der giver større krav til deltagelse af flere lærere og censorer. Endvidere indføres der et studieretningsprojekt. Merudgifterne er forudsat dækket gennem de nye og mere fleksible vilkår for styring og tilrettelæggelse af undervisningen samt gennem reduktion af de skriftlige opgaver.

Det er forudsat, at der sker en reduktion af de skriftlige opgaver med ca. 10 pct., således at der sker en harmonisering af antallet af opgaver på alle 3-årige gymnasiale uddannelser. Derved frigøres et beløb på skolerne svarende til ca. 11,5 mio. kr. årligt, som er forudsat anvendt til efteruddannelse af lærere og ledelse samt øgede udgifter til eksamen.

11.3. Nedlæggelse af den 1-årige hhx-uddannelse

Mindreudgiften på ca. 200 mio. kr. ved at nedlægge den 1-årige hhx vil primært blive anvendt til dækning af udgifter ved substitution til andre uddannelser, nye GSK-forløb, et udviklingsprogram om fremtidens gymnasiale uddannelser samt udvikling af fælles eksamenssystemer på alle 4 gymnasiale uddannelser, jf. nedenfor.

Skønnede økonomiske konsekvenser af nedlæggelse af den 1-årige hhx (mio. kr.)

Mindreudgifter:	
- heraf drift	120,0
- heraf SU	80,0
1-årig hhx, nedlæggelse i alt	200,0
Merudgifter:	
- skønnet substitution til andre uddannelser	140-145,0
- suppleringsforløb for hf'ere	10,0
- specifik supplerings, handelsskoler	30,0
- Bidrag til forsøgsprogram samt til udvikling af fælles eksamenssystemer (det første år)	15-20,0
1-årig hhx, nedlæggelse i alt	200,0

Merudgiften på 140-145 mio. kr. til substitution til andre uddannelser beror på ministeriets skøn for den forventede substitution til videregående uddannelser og andre uddannelser.

I den sammenhæng skal det bemærkes, at skønnet er betinget af, at elevernes søgeadfærd i 2005 og frem - i en situation uden adgang til en 1-årig hhx - af naturlige årsager ikke er kendt. Det kan således fx ikke lægges til grund, at elevernes søgemønstre vil være uændret efter bortfaldet af den 1-årige hhx.

Tø effekter har især betydning for skønnet for substitution til andre uddannelser:

For det første er det forudsat, at elever, der vælger den 1-årige hhx, hermed bliver mere modne og sikre i deres videre uddannelsesvalg, hvilket dels reducerer fejlvalg og dermed frafaldet efterfølgende i uddannelsessystemet, dels reducerer eventuelle overskridelser af den normerede studietid.

Det er forudsat, at elever med 1-årig hhx forkorter deres samlede efterfølgende studietid i uddannelsessystemet med i gennemsnit 4 måneder (1/3 år). Nedlæggelsen af den 1-årige hhx vil således medføre en direkte nettoforøgelse af den efterfølgende studietid med i gennemsnit 1/3 år. Isoleret set vil disse gennemsnitlige studietidsforlængelser reducere nettomindreudgiften ved at fjerne den 1-årige hhx med ca. 65-70 mio. kr. Hertil kommer en forventet ekstra merudgift til SU som følge af, at studerende ved KVVU og MVU typisk modtager udeboende sats, da disse uddannelser er mere geografisk koncentreret. Denne merudgift er skønnet til ca. 15-20 mio. kr.

For det andet har den 1-årige hhx et relativt lavt taxameter. De uddannelser, som eleverne typisk vil substituere til - især visse KVVU-uddannelser og MVU-uddannelser, vil imidlertid typisk ligge højere. Det er skønnet, at merudgiften hertil udgør ca. 50-55 mio. kr. Denne merudgift vil optræde umiddelbart.

Samlet set skal det anføres, at skøn for, hvordan de unge vil vælge i 2005 og frem, når den 1-årige hhx

ikke er en mulighed, er behæftet med betydelig usikkerhed.

F.s.v.a. merudgiften til nye GSK-forløb på henholdsvis 10 og 30 mio. kr., er der også tale om et skøn, der er behæftet med usikkerhed, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven).

Endvidere er det nye udviklingsprogram og merudgifter til udvikling af et nyt fælles eksamenssystem, jf. det samtidig fremsatte forslag til lov om uddannelse til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), forudsat finansieret af det provenu, der fremkommer ved nedlæggelse af den 1-årige hhx. Den samlede udgift til udviklingsprogrammet udgør over en 5 årig periode (2005-2009) i alt 25 mio. kr., og den samlede udgift til udvikling af et nyt eksamenssystem skønnes at udgøre i alt 20 mio. kr. over en 2-3 årig periode. Udgiften i oversigten ovenfor på 15-20 mio. kr. er den anslåede udgift til begge initiativer i det første år.

12. Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Der forventes ingen administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige som følge af forslaget.

13. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

14. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

15. Forholdet til EU-retten og international ret i øvrigt

Forslaget indeholder ikke EU-retlige eller internationalretlige aspekter.

16. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/større udgifter
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	200 mio. kr. årligt	200 mio. kr. årligt
Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.	

17. Høring

Et udkast til lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Akademikernes Centralorganisation, Amdsrådsforeningen, Cirus, Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse, Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danmarks Lærerforbund, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Industri (DI), Dansk Magisterforening, Dansk Teknisk Lærerforbund, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI), Det Centrale Handicapråd, Efterskolernes Lærerforening, Erhvervsakademirådet, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Foreningen af private, selvejende gymnasieskoler, studenterkurser og Hf-kurser, Foreningen af skoleledere ved de tekniske skoler (FS), Erhvervsskolernes Servicecenter, Foreningen af skolevejledere og skolekonsulenter i Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering (Tandhjulsforeningen), Foreningen af studenterkursusrektorer, Forstanderforeningen for VUC, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Færøernes Skolevæsen, Grundskolerådet, Grønlands Hjemmestyre (Grønland), Grønlands Hjemmestyre (Danmark), Gymnasieelevernes Landsorganisation (GLO), Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Bestyrelsesforening (HBF), Handelsskolernes Forstander- og Inspektoreforening (HFI), Handelsskolernes Lærerforening (HL), Indvandreret, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), KL, Københavns Kommune, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Landsorganisationen af Handelsskoleelever, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landsammenslutningen af Kursusstuderende (LAK), Ledernes Hovedorganisation, MVU-rådet, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, Rådet for Etniske

Minoriteter, Skole og Samfund samt Teknisk Skoleforening (TSF).

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Den samtidige reform af alle de gymnasiale uddannelser giver mulighed for at koordinere formålsformuleringerne, så utilsigtede forskelle fjernes, og tilsigtede ligheder og forskelle træder tydeligt frem. Det betyder for det første, at samtlige gymnasiale uddannelser får en enslydende § 1. Med den enslydende formålsparagraf for samtlige uddannelseslove til gymnasiale uddannelser præciseres det, at de 3-årige gymnasiale uddannelser, det 2-årige hf, studenterkursus og enkeltfags-hf for voksne er ligeværdige uddannelser, som tilsammen udgør et samlet gymnasialt system med fælles karakteristika og formål.

Til § 2

Samtlige gymnasiale ungdomsuddannelser får endvidere en fælles § 2. Med denne fælles formålsparagraf for alle de gymnasiale ungdomsuddannelser præciseres målgruppen, nemlig at uddannelserne henvender sig til unge med forskellige former for teoretiske interesser. Fælles for uddannelserne er også, at de er studieforberedende til videregående uddannelse.

Uddannelsernes almindelige perspektiv betoner, at eleverne har en vis fælles faglig referenceramme, hvad angår stof, fagligt niveau og det sammenhængsskabende samspil mellem fagene.

Eleverne skal gennem uddannelsernes faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opøge viden er centrale.

Uddannelsernes dannelsesmæssige perspektiv betoner, at uddannelserne bidrager til den enkeltes livs-

lange projekt, hvor personlig udvikling og deltagelse i samfundslivet smelter sammen. Uddannelserne skal understøtte elevernes udvikling af personlig myndighed, dvs. evne og vilje til at foretage selvstændige vurderinger. Linjen og forbindelsen til grundskolen trækkes; idet § 1, stk. 3, 2. pkt., i lov om folkeskolen, som omtaler de grundlæggende værdier frihed og folkestyre, gentages og udbygges med et europæisk og globalt perspektiv.

Til § 3

I denne bestemmelse angives uddannelsernes særlige profiler. Der er således forskellige bestemmelser herom i dette lovforslag om uddannelserne til hhx og htx og de samtidigt fremsatte lovforslag om uddannelserne til studentereksamen og højere forberedelseksamen.

Der er i 2002-03 gennemført udviklingsarbejde om profiler og dannelsesbegreber både på hhx og htx. Resultatet heraf vil indgå i det videre arbejde med udvikling af uddannelsernes, herunder skolernes, selvforståelse og dannelsesmæssige orientering inden for det samlede system af gymnasiale uddannelser.

Til § 4

Med bestemmelsen videreføres den hidtidige retstilstand uændret. En bestået hhx- eller htx-eksamen giver fortsat adgang til alle videregående uddannelser, men muligheden for optagelse på en bestemt videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende videregående uddannelses specifikke krav til den adgangsgivende eksamen.

Til § 5

Til stk. 1

Efter de gældende regler om optagelse i de erhvervgymnasiale uddannelser, har ansøgere, der søger om optagelse i direkte forlængelse af folkeskolens 9. eller 10. klasse, og som ikke af skolen er blevet indstillet til optagelsesprøve, et krav på at blive optaget.

Dette gælder, hvis de har modtaget undervisning i fransk eller tysk på 7.-9- klassetrin (tilbudsfag) eller undervisning i fransk eller tysk på 8.-9. klassetrin (prøveforberedende valgfag) i folkeskolen eller modtaget anden undervisning, der står mål hermed i disse fag.

Alternativt har ansøgerne efter de gældende regler krav på optagelse, hvis de har aflagt folkeskolens afgangsprøve eller 10. klasse-prøve (skriftlig og mundtlig del) i dansk og i matematik, og

- a) for ansøgere, der søger optagelse ved det almene gymnasiums sproglige linie eller hhx, har aflagt folkeskolens afgangsprøve eller 10. klasse-prøve (skriftlig og mundtlig del) i engelsk og i tysk eller fransk, og
- b) for ansøgere, der søger optagelse ved det almene gymnasiums matematiske linie eller htx, har aflagt folkeskolens afgangsprøve eller 10. klasse-prøve i fysik/kemi.

Som omtalt under lovforslagets almindelige bemærkninger skal indgangsniveauet til de gymnasiale ungdomsuddannelser være ens, og de faglige adgangskrav (herunder aflagt afgangsprøve fra folkeskolen i dansk, matematik, fysik/kemi/biologi, engelsk og 2. fremmedsprog) eller tilsvarende 10. klasse prøver skal være identiske. En konsekvens heraf bliver, at elever, der ikke på alle punkter opfylder optagelsesbetingelserne til gymnasiet, fx elever, som ikke har fulgt undervisning i fransk eller tysk i mindst to år, vil kunne optages i det almene gymnasium efter en konkret vurdering. Optagelse af sådanne elever har hidtil kun været muligt i uddannelserne til hhx, htx samt hf.

Det skal fortsat være en forudsætning for optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, at ansøgeren ikke i sin uddannelsesplan er indstillet til en optagelsesprøve. På 9. eller 10. klassetrin skal den enkelte elev i samråd med forældrene træffe afgørelse om valg af ungdomsuddannelse. Hvis den afleverende skole eller Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), skønner, at en elevs ønske om en gymnasial uddannelse ikke er realistisk, skal grundskolen, henholdsvis UU indstille eleven til optagelsesprøve. Indstillingen skal fremgå af elevens uddannelsesplan.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger findes der ikke en samlet evaluering af, hvordan ordningen med uddannelsesplanerne fungerer i praksis, men oplysninger fra rektorer og studievejledere tyder på, at uddannelsesplanerne i mange tilfælde ikke indeholder oplysninger af relevans for den gymnasiale uddannelse. Eksempelvis indeholder planerne ofte meget lidt information om en elevs særlige styrkesider eller særlige behov. Eventuelle særlige behov, fx for læsevejledning, må derfor i dag afdækkes ad anden vej. Endvidere har en del grundskoler hidtil undladt at henvise elever til en optagelsesprøve, selv om valget af en gymnasial uddannelse ud fra elevens karakterer ikke synes realistisk.

Det er aftalt mellem undervisningsministeren og de øvrige forligsparter bag dette lovforslag, at ministeren tager initiativ til en evaluering af ordningen med henblik på, at uddannelsesplaner udvikles til et mere for-

pligtende og mere informativt redskab i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Specielt er det nævnt i aftalen, at både den afleverende skole, den modtagende skole og UU skal forholde sig til de mål om uddannelse efter grundskolen, der er anført i uddannelsesplanen.

Til stk. 2

Optagelse sker som hidtil som udgangspunkt i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse. Elever, der har været ude af skole i et eller flere år, og elever, der ikke opfylder de faglige adgangskrav, skal alene kunne optages efter en konkret vurdering, herunder evt. på baggrund af en optagelsesprøve, hvor det konstateres, om de har de fornødne forudsætninger.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for, at en elev efter at have gennemført 1. eller 2.g. efter aftale med skolen kan have indtil et års fravær fra undervisningen med henblik på fx at tage på et privat studieophold i udlandet, tage fri i forbindelse med barsel eller lignende, uden at fortabe retten til at kunne fortsætte undervisningen efter endt fravær. Ved tilbagevenden til uddannelsen vil der efter skolens afgørelse kunne blive tale om merit, jf. lovforslagets § 19, stk. 2, for allerede aflagte prøver mv. En elev, der afbryder uddannelsen i mere end et år, fortaber sit krav på umiddelbart at kunne vende tilbage til uddannelsen. Eleven udmeldes af uddannelsen og skal søge om optagelse på uddannelsen på ny efter de almindelige regler om optagelse, der er fastsat med hjemmel i stk. 2.

Til stk. 4

Af hensyn til skolernes muligheder for at planlægge grundforløbet og det efterfølgende studieretningsforløb skal ansøgere i forbindelse med ansøgning om optagelse afgive en foreløbig interessetilkendegivelse i forhold til ønske om studieretning og i hhx-uddannelsen om 2. fremmedsprog mv. Nærmere regler vil blive fastsat herom i bekendtgørelsesform.

Til stk. 5

Bestemmelsen i § 5, stk. 4, giver ministeren en bemyndigelse til at fastsætte regler om samarbejde mellem skolerne om optagelsen. Nærmere regler vil blive fastlagt i bekendtgørelsesform, bl.a. således at elevernes transporttid og ønsker om studieretning mv. indgår som kriterier, når skolerne skal fordele de ansøgere, der af kapacitetsmæssige grunde ikke har fået opfyldt deres 1. prioritet. Bestemmelsen er i øvrigt udtryk for en uændret retstilstand på området. De gældende regler indebærer, at eleverne søger optagelse på

den ønskede skole. Denne skole skal så i udgangspunktet optage alle elever med et retskrav på optagelse. Har en skole ikke plads til alle elever, er skolen forpligtet til at samarbejde med andre skoler, så eleven herved sikres optagelse på en anden skole. Ordningen har været velfungerende, bl.a. fordi skolerne har været i stand til at udvise stor fleksibilitet ved ændringer i kapacitetsbehovet, og skolerne har et stort volumen og gennemfører en bred vifte af forskelligartede uddannelser.

Til § 6

Den fælles struktur for de 3-årige gymnasiale uddannelser giver baggrund for bedre samordning mellem uddannelserne. Herunder etableres der mulighed for, at en elev kan skifte uddannelse uden tab af tid i løbet af grundforløbet senest ved dettes afslutning. Et sådant uddannelsesskift skal kunne ske ved, at eleverne på sædvanlig måde får merit for de fag, der er fælles (dansk, engelsk og matematik indgår i alle gymnasiale grundforløb), og merit ved substitution for den øvrige del af det gennemførte grundforløb. Merit ved substitution bygger på anerkendelse af fælles kompetencemål frem for fælles konkret indhold.

Skiftemulighederne fra en erhvervsuddannelse til hhx eller htx videreføres om end i en ny form, der bygger på merit, herunder substitution, efter samme principper som ved skift mellem de 3-årige gymnasiale uddannelser. Det vil være en forudsætning, at erhvervsuddannelseselever før et skift til hhx eller htx har gennemført gymnasial undervisning i fagene dansk, matematik og engelsk i et omfang, der modsvarer undervisningen i et gymnasialt grundforløb.

Et uddannelsesskift indebærer, at en elev skal optages i en ny uddannelse og evt. på en ny institution. Elever, der skifter mellem de 3-årige gymnasiale uddannelser, er allerede blevet optaget i en gymnasial uddannelse og opfylder derfor de krav, der stilles til optagelse i de gymnasiale uddannelser. Disse elever har ret til optagelse på ny i forbindelse med uddannelsesskift i løbet af grundforløbet, og optagelsen vil blive gennemført efter samme principper og procedurer som ved sædvanlig optagelse. Ved uddannelsesskift fra en erhvervsuddannelse til hhx eller htx vil skolen skulle optage eleven efter de principper, der gælder for optagelse i de gymnasiale uddannelser, dvs. at elever fra erhvervsuddannelserne ikke nødvendigvis har ret til optagelse, og at muligheden for skift således kan være begrænset.

Uddannelsesskift, der bygger på merit ved substitution, indebærer, at eleven i større eller mindre omfang kan komme til at mangle en del af det konkrete faglige

fundament for at fortsætte undervisningen i et eller flere fag. Problemet opstår typisk, når eleven efter et uddannelsesskift vælger en studieretning med fag, der bygger på specifik viden fra fag, som ikke findes i elevens hidtidige grundforløb. For at et uddannelsesskift skal lykkes, kan der derfor være behov for, at eleven påtager sig et særligt ansvar for at gøre en supplerende indsats for at sikre den nødvendige faglige sammenhæng, og at eleven er blevet vejledt om konsekvenserne af et uddannelsesskift. Det er ikke hensigten, at der skal tilrettelægges særlige uddannelsesforløb for elever, der skifter uddannelse under grundforløbet.

Bemyndigelsen i § 6, stk. 3, vil blive udmøntet i regler, der svarer til det her anførte.

Til § 7

Til stk. 1

Som omtalt under pkt. 5.3. i de almindelige bemærkninger er et af midlerne til styrkelse af fagligheden og studiekompetencen, at uddannelserne organiseres i grundforløb og studieretninger. De 3-årige gymnasiale uddannelser inddeles i et grundforløb på ½ år, der er fælles for alle, og et efterfølgende studieretningsforløb på 2½ år, som den enkelte elev vælger inden for nærmere fastsatte rammer, jf. bemærkningerne til § 12.

De gældende regler om uddannelsernes indhold og organisering findes med hjemmel i den gældende lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 1. juli 2002, som senest ændret ved lov nr. 301 af 30. april 2003, beskrevet i bekendtgørelse nr. 368 af 3. juni 1997 om de erhvervsgymnasiale uddannelser som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 639 af 3. juli 2003, bekendtgørelse nr. 249 af 6. april 2000 om den erhvervsgymnasiale uddannelse til højere handelseksamen og bekendtgørelse nr. 524 af 15. juni 2000 om den erhvervsgymnasiale uddannelse til højere teknisk eksamen som ændret ved bekendtgørelse nr. 526 af 7. juni 2001. Reglerne vil blive ændret som følge af reformen.

Til stk. 2

Overordnet er det fagenes mål, der bestemmer niveauet. For at opfylde målene for et bestemt niveau i et bestemt fag forudsættes en elevaktivitet af et nærmere angivet omfang. Den planlagte elevaktivitet er således afstemt efter målene, og derfor kan elevaktiviteten benyttes som en afgørende parameter ved fastsættelsen af niveauet. Derudover indgår det i niveaufastsættelsen, om faget afsluttes med prøve eller ej.

Til § 8

Til stk. 1

Eleverne skal fra starten mærke et markant skifte i overgangen fra folkeskolen til gymnasial uddannelse. Grundforløbet skal give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiale arbejdsmetoder som grundlag for deres valg og gennemførelse af studieretning. Grundforløbet skal samtidig danne basis for at udvikle elevernes almindelse. Når grundforløbet afgrænses til ½ år, skabes der - i forhold til i dag - rum for øget faglig fordybelse i det efterfølgende 2½-årige studieretningsforløb. Nærmere regler om grundforløbet vil blive udstedt efter disse retningslinjer i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 20.

Til stk. 2 og 3

Grundforløbet består i hhx af fagene dansk, engelsk, matematik og 2. fremmedsprog - sidstnævnte kan evt. efter skolens beslutning starte samtidigt med studieretningsforløbet - samt en ramme ("studieområdet") for særfaglig og tematisk organiseret faglig undervisning inden for virksomhedsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede områder både hver for sig og på tværs. Endvidere indgår undervisning i it. I htx består grundforløbet af dansk, engelsk, matematik og en ramme ("studieområdet") for særfaglig og tematisk organiseret faglig undervisning inden for teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige områder både hver for sig og på tværs.

Det forudsættes, at der indgår en sproglig og kommunikativ dimension i begge uddannelsers grundforløb, samt at innovation og iværksætterier indgår i et eller flere temaer. Endvidere forudsættes, at der indgår aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed. De fleste skoler med hhx og/eller htx har ikke nævneværdige erfaringer med motion, sundhed og bevægelse som indsatsområde eller med idræt som fag, idet der dog er et mindre antal skoler, der udbyder idræt som valgfag efter de almengymnasiale uddannelsers regler eller som frivillig undervisning/aktivitet uden for skoletid. Skolerne råder endvidere typisk ikke over egne idrætsfaciliteter i traditionel forstand eller lærere, der er uddannet i idræt. Der iværksættes derfor et særligt udviklingsprogram som støtte for opdyrkning af feltet.

Grundforløbet skal være præget af undervisning i fag og metoder, og i studieområdet skal undervisningen tilrettelægges med særligt sigte på, at de fag, der

indgår, bidrager med hver deres faglighed til at skabe sammenhæng og overblik.

Grundforløbet opbygges, så eleverne - ved brug af merit og substitution - senest ved afslutningen af grundforløbet kan skifte uden tab af tid mellem de 3-årige gymnasiale uddannelser. Ved skift til en erhvervsuddannelse vil eleverne tilsvarende kunne opnå godskrivning for deres hidtidige forløb ved brug af merit og substitution.

Nærmere regler om grundforløbet vil blive udstedt, efter disse retningslinjer i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 20.

Til § 9

Den enkelte elevs valg af studieretning finder sted ved afslutningen af grundforløbet, og eleverne fordeles derefter på hold efter valg af studieretning. De har således fællesfag og studieretningsfag på samme hold. Dermed skabes der mulighed for fagsamarbejde både inden for fællesfag, inden for studieretningsfag og på tværs af fællesfag og studieretningsfag. Et sådant samspil mellem fagene giver helt nye muligheder for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Fagene kan i fremtiden i en sammenhængende periode på 2½ år behandles med den dybde, der karakteriserer det højeste gymnasiale niveau.

I studieretningsforløbet har hver elev op til 4 valgfag, som udbydes på tværs af studieretningerne, og som derudover kan udbydes på tværs af alle fire gymnasiale uddannelser. Specielt kan der i valgfagsudbuddet indgå obligatoriske fag fra en af de andre gymnasiale uddannelser.

For at sikre, at fagene kan støtte hinanden, fastlægges der centralt kriterier for antallet af studieretningsfag og niveauer i en studieretning. Endvidere indgår der i enhver studieretning en timeramme til studieområdet.

Målet med studieområdet i hxx's og htx's studieretningsforløb er, at eleverne skal

- opnå kompetencer til at kombinere fag for at erhverve viden om væsentlige emner i praktisk og teoretisk sammenhæng
- kunne vurdere, hvad forskellige fag kan bidrage med og ikke bidrage med for at erhverve viden om et mangesidigt problem
- kunne kombinere forskellige metoder i forhold til et sammensat problem samt
- sikres en koordineret progression i arbejdsformer med særligt henblik på udvikling af studiekompetence og selvstændighed.

Nærmere regler om studieretningsforløbet vil blive udstedt, efter disse retningslinjer i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 20.

Til § 10

Regler herom vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 20 til at fastsætte nærmere regler om uddannelsens indhold, fagenes omfang, organisering og tilrettelæggelse. Både for de enkelte fag og for studieområdet fordeler skolen timerne på de enkelte år i studieretningsforløbet i samarbejde med det enkelte lærerteam i overensstemmelse med de regler, der fastsættes herom.

Fordelingen skal for hxx-uddannelsens vedkommende dog foretages således, at fag på A-niveau altid afsluttes ved afslutningen af 3. år, og så fagene virksomhedsøkonomi og afsætning på B-niveau normalt afsluttes på 2. år sammen med erhvervsfase. I erhvervsfase skal eleverne, som omtalt under de almindelige bemærkninger punkt 5.6, udvikle evne til at arbejde med erhvervsnære problemstillinger ud fra en tværfaglig og helhedsorienteret synsvinkel. Eleverne skal kunne identificere og analysere udvalgte virksomhedsproblemer og udarbejde forslag til løsning heraf under anvendelse af fagenes metoder og modeller og kunne vurdere muligheder og problemer i forbindelse med implementering af foreslåede løsninger. Endvidere skal elever, for hvem et eller begge af fagene matematik og samfundsfag ikke indgår i studieretningsforløbet, kunne afslutte det eller de pågældende fag ved afslutningen af 1. år på C-niveau. 2. fremmedsprog kan, som nævnt under de generelle bemærkninger, placeres med start i grundforløbet eller med start samtidigt med studieretningsforløbet.

I hxx er elevernes valg af fag i øvrigt åbne, idet der ikke behov for yderligere bindinger af en form, hvor valg af et bestemt fag indebærer krav om samtidigt valg af et andet fag, som en faglig forudsætning for at gennemføre det først valgte fag. Baggrunden er, at den obligatoriske fagrække i hxx er udformet, så det sikres, at den nødvendige faglige platform for de øvrige fag i uddannelsen er tilstede, hvilket har sammenhæng med, at uddannelsen er tydeligt profileret og har en relativt begrænset fagrække.

Til § 11

Uddannelsesstiden (jf. afsnit 8.3 i de almindelige bemærkninger) i de enkelte fag fastsættes i form af faste timetal. Regler herom vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 20 til at fastsætte nærmere regler om uddannelsens indhold, fagenes omfang, organisering og tilrettelæggelse. Både for de en-

kelte fag og for studieområdet fordeler skolen timerne på de enkelte år i studieretningsforløbet i samarbejde med det enkelte lærerteam i overensstemmelse med de regler, der fastsættes herom. I htx uddannelsen skal fag på A-niveau som i hxx-uddannelsen afsluttes ved afslutningen af 3. år og teknologi B og matematik B efter 2. år, således at teknikfaget kan gennemføres i forlængelse af disse fag. Af hensyn til fagsamarbejdet mellem teknologi og samfundsfag kan samfundsfag tidligst afsluttes efter 2. år. Elever, for hvem biologi og kommunikation/it ikke indgår i studieretningsforløbet, skal kunne afslutte de pågældende fag ved afslutningen af 1. år. Elever, der har valgt en studieretning med kommunikation/it på A-niveau, eller som har valgt faget som valgfag, vil på grund af et vist fagligt fællesskab ikke samtidig kunne vælge faget informationsteknologi på B-niveau.

I htx er elevernes valg af fag i øvrigt åbne, idet der ikke behov for yderligere bindinger af en form, hvor valg af et bestemt fag indebærer krav om samtidig valg af et andet fag, som en faglig forudsætning for at gennemføre det først valgte fag. Baggrunden er, at den obligatoriske fagrække i htx er udformet, så det sikres, at den nødvendige faglige platform for de øvrige fag i uddannelsen er tilstede, hvilket har sammenhæng

med, at uddannelsen er tydeligt profileret og har en relativt begrænset fagrække.

Til § 12

En studieretning indeholder 3 studieretningsfag, der er på AAA-, AAB-, AAC-, ABB- eller ABC-niveau. Undtaget herfra er dog studieretninger i hxx, der som 3. fremmedsprog indeholder et begynderprog. Her indgår der i studieretningen kun 2 studieretningsfag, der begge er på A-niveau.

To af fagene i studieretningen skal være nærtstående og have naturlige berøringsflader. Der indføres derfor bindinger mellem to af fagene på højeste niveau i en studieretning. De nærmere regler vil kunne udmøntes i bekendtgørelsesform, jf. bemyndigelsen i lovforslagets § 12, stk. 3, efter de nedenfor angivne retningslinier.

I studieretninger med 3 fag vælges det 3. fag af skolen. Det skal ske på en sådan måde, at alle tre studieretningsfag kan samarbejde om blandt andet et studieretningsprojekt. I hxx-uddannelsen kan skolerne kombinere studieretninger ud fra det følgende skema, som skal læses vandret. Det vil sige, at fagene i kolonne 2 er mulige partnere for det fag, der nævnes i kolonne 1:

Studieretningsfag 1 A-niveau	Studieretningsfag 2 mindst B-niveau	Studieretningsfag 3 mindst C-niveau
Virksomhedsøkonomi A	Afsætning A Matematik B eller A Informationsteknologi B eller A International økonomi A	Vælges af skolen
Afsætning A	Virksomhedsøkonomi A International økonomi A Fremmedsprog A Informationsteknologi B eller A	Vælges af skolen
International økonomi A	Afsætning A Fremmedsprog A Matematik B eller A Virksomhedsøkonomi A	Vælges af skolen
Tysk fortsættersprog A Fransk fortsættersprog A	Begynderprog A*	Intet 3. fag

* Begynderprog er spansk, italiensk, russisk, tysk som begynderprog og fransk som begynderprog.

I htx-uddannelsen kan skolerne kombinere studieretninger ud fra det følgende skema, som skal læses

vandret. Det vil sige, at fagene i kolonne 2 er mulige partnere for det fag, der nævnes i kolonne 1:

Studieretningsfag 1 A-niveau	Studieretningsfag 2 mindst B-niveau	Studieretningsfag 3 mindst C-niveau
Matematik A	Fysik A Kemi A Biologi B Informationsteknologi B	Vælges af skolen
Fysik A	Matematik A Kemi A Biologi B Informationsteknologi B	Vælges af skolen
Kemi A	Matematik A Fysik A Biologi B Informationsteknologi B	Vælges af skolen
Teknologi A	Samfundsfag B Informationsteknologi B Design B	Vælges af skolen
Kommunikation/it A	Samfundsfag B Design B Engelsk A	Vælges af skolen

Elevernes valg af studieretninger forventes at blive meget betydningsfuldt for den enkelte elev, hvorfor der kan forventes at blive et stærkt fokus på, hvilke studieretninger den enkelte skole kan udbyde og oprette.

Hensigten med bestemmelsen i *stk. 5* er dels at sikre elever mulighed for at flytte og dermed skifte skole uafhængigt af, om den modtagende skole har samme studieretnings- og valgfagsudbud som den afleverende, dels at gøre det muligt at tilrettelægge 4-årige forløb for fx Team Danmark-elever og omgængere. Det forudsættes, at det sker indenfor eksisterende hold. Med bestemmelsen sikres hjemmel til at fravige bindingerne i studieretningerne for de nævnte elever. Det tilsigtes derimod ikke at give mulighed for at fravige fagrækken.

Til § 13

Antallet af forskellige studieretninger, som udbydes på den enkelte skole, skal stå i rimeligt forhold til skolens størrelse. Kravet om, at alle skoler skal udbyde mindst 2 forskellige studieretninger, er fastsat for at sikre en vis bredde i de helt små skolers udbud. Mellemstore og store skoler forudsættes at udbyde et væsentlig større antal forskellige studieretninger.

Det må imødeses, at der vil være en forventning om, at alle skoler har et udbud af en vis bredde. På den anden side er det klart, at alle skoler ikke kan udbyde

alle studieretninger. Blandt institutionerne for erhvervsrettet uddannelse findes der, især på htx-området, skoler med et eller to spor. Disse skoler må fokusere på de områder, hvor de har deres særlige faglige baggrund, og indskrænke udbuddet af studieretninger til disse områder. Skolerne bliver herved en form for specialistskoler, som kan sikre en vis bredde ved samarbejde med andre skoler. For at give eleverne de bedst mulige forudsætninger for valg af skole, må det forudsættes, at skolernes udbud skal være kendt af elever og forældre, før eleverne tilmelder sig uddannelserne. Det skal dog være muligt, at skolen på forhånd kun udmelder de to fag på højeste niveau i studieretningerne (fagene på AA- eller AB-niveau), samt hvilke fag der kan komme på tale som 3. fag, for at give et større rum for elevernes fagønsker.

Skolen skal på sin hjemmeside oplyse, hvilke studieretninger skolen udbyder, jf. herved § 2, stk. 1, nr. 1, i lov nr. 414 af 6. juni 2002 om åbenhed og gennemsigtighed i uddannelserne m.v., hvorefter skolens eller institutionens aktuelle uddannelser, fagudbud og læseplaner mv. skal oplyses på hjemmesiden. Disse bemærkninger supplerer således bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 1, til lovforslag nr. L 175, som undervisningsministeren fremsatte den 20. marts 2002.

Som nævnt i bemærkningerne til § 5, stk. 3, skal ansøgere i forbindelse med ansøgning om optagelse tilkendegive ønske om studieretning mv..

F. t. l. vedr. højere handelseksamen (hhx) m.v.

Til § 14

Til stk. 1

Der udbydes en række valgfag på A-, B- og C-niveau, der kan vælges på tværs af studieretninger. Antallet af valgfag for en elev afhænger af, hvilke fag og niveauer der indgår som elevens studieretningsfag.

Det er et led i ønsket om at styrke fleksibiliteten mellem de gymnasiale uddannelser, jf. pkt. 2 i de almindelige bemærkninger, at der skal kunne udbydes og oprettes valgfag på tværs af alle de fire gymnasiale uddannelser. Fag fra andre gymnasiale uddannelser kan tages enten på C-, B- eller A-niveau.

Til stk. 2

Bemyndigelsen tilsigtes anvendt til i bekendtgørelsesform at fastsætte nærmere regler om, hvilke fag og niveauer, der kan indgå i skolens udbud og oprettelse af valgfag. Bestemmelsen har blandt andet til hensigt at sikre, at der hele tiden bevares en mulighed for at etablere nye valgfag, således at samspillet mellem fag og faglighed i hhx- og htx-uddannelserne afspejler udviklingen i videnskabsfagene og i den erhvervsmæssige udvikling. Med den netop vedtagne universitetsreform er der lagt op til ændringer (i form af nye uddannelser, der ofte går på tværs af de traditionelle fakulteter), som sammen med forandringer i erhvervslivet også får konsekvenser for den kreative og innovative dimension i hhx og htx.

Til § 15

Bestemmelsen om, at dele af undervisningen kan tilrettelægges som ekskursioner mv., er på dette punkt en videreførelse af den gældende lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Bestemmelserne om betaling for deltagelse i ekskursioner videreføres uændret, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Ændringer som følge af lovgivning på de gymnasiale uddannelsers indhold).

Undervisningen vil således som hidtil kunne tilrettelægges som ekskursioner mv. Som det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 489 af 1. juli 1998 (L 88) om ændring af forskellige uddannelseslove (Betaling for ekskursioner mv.) er ekskursioner en- eller flerdagsaktiviteter i ind- eller udland tilrettelagt for alle elever på et hold. Ekskursioner kan indgå i alle fag og skal altid indgå i læsepensum - og i fag, der afsluttes med prøve - i prøveopgivelserne. Elever har mødepligt til ekskursioner mv. med begrænset deltagerbetaling, dvs. hvor betaling kun dækker udgifterne til

forplejning. Eleverne kan ikke udelukkes fra deltagelse, selv om de ikke har erlagt den fastsatte betaling.

Ekskursioner med en højere deltagerbetaling er frivillige for eleverne, og deltagelsen kan betinges af, at eleven har erlagt betaling for arrangementet. For elever, der undlader at deltage i sådanne ekskursioner, skal skolen tilbyde alternativ undervisning, der modsvare det udbytte, der er forudsat i forbindelse med arrangementet.

Til § 16

Til stk. 1

Forslaget om, at dele af undervisningen kan foregå i udlandet, skal ses i sammenhæng med lov. nr. 301 af 30. april 2003, hvor der blev indført mulighed for at etablere internationale hold på visse nærmere betingelser. Med hensyn til elevernes betaling for deltagelse i undervisning i udlandet på offentlige institutioner henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om Lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område. (Ændringer som følge af lovgivning om de gymnasiale uddannelsers indhold).

Til stk. 2.

Det følger af stk. 2, at skolen skal sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte på den ordinære uddannelse på den skole, hvor eleven allerede er optaget, eller på en anden skole, hvis en elev trods tilmelding ikke deltager i udlandsopholdet.

Til § 17

Bestemmelsen erstatter til dels den hidtidige § 1, stk. 2, om tilbud om individuel uddannelses- og erhvervsvejledning til eleverne. Bestemmelsen om vejledning er omformuleret i overensstemmelse med § 4 i lov nr. 299 af 30. april 2003 om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (ændringer som følge af lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv). Lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv indebærer, at der i forhold til hidtil vil blive mere klarhed og enkelthed i ansvaret for og ledelsen af den del af vejledningsindsatsen, som retter sig mod valg af uddannelse og erhverv.

Ansvar for den vejledning, som retter sig mod gennemførelse af en påbegyndt uddannelse, berøres derimod ikke af den nye vejledningslov. Denne del af vejledningsindsatsen skal som hidtil varetages af uddannelsesinstitutionerne og inden for rammerne af de respektive uddannelseslove. Vejledning om gennemførelse af uddannelse vil fortsat være et centralt element i den samlede vejledningsindsats over for eleverne.

Som led i den samlede vejledningsreform er det hensigten at etablere en grundlæggende vejlederuddannelse på tværs af de eksisterende vejlederordninger, jf. de almindelige bemærkninger til Forslag til lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv (lovforslag nr. L 104), punkt 7. Den nye vejlederuddannelse forventes tilrettelagt under lov om åben uddannelse som fleksibelt tilrettelagte uddannelsesforløb for personer med sideløbende erhverv. Uddannelsen vil få en varighed, der svarer til en halv diplomuddannelse, dvs. seks måneders heltidsundervisning. Uddannelsen forventes udbudt af institutioner godkendt af Undervisningsministeriet.

Der vil ud over den generelle vejlederuddannelse fortsat være behov for sektorspecifikke uddannelsesforløb inden for de enkelte uddannelsesområder.

Til § 18

Til stk. 1

I grundforløbet skal eleverne indføres i de gymnasiale arbejdsmetoder, og i studieretningsforløbene skal eleverne udvikle sig til at være studerende. Det forudsætter, at der også i tilrettelæggelsen af undervisningen sker en progression i valget af arbejdsformer, som kan understøtte den faglige udvikling. Lærerguppen som helhed må planlægge den nøjere progression, så eleverne både møder forskellige arbejdsformer, og så der sker en progression i anvendelsen fra lærerstyrede til mere selvstændige og studieforbereende arbejdsformer. En variation i valget af arbejdsformer er også forudsætningen for at tilgodese og udvikle forskellige kompetencer hos eleverne.

Bestemmelsen indebærer, at uddannelsen skal udvikle elevernes fortrolighed med forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor krav til selvstændighed, samarbejde og sans for at opøge viden og samarbejds miljøer har stor betydning.

Til stk. 2

Bestemmelsen vedrører skolens evaluering og elevernes selvevaluering. Overordnet vil der blive skelnet mellem forhold, der vedrører undervisningen, og forhold, der vedrører prøver og eksamen, jf. kapitel 5.

Evaluering og faglig vejledning er en vigtig del af undervisningen. Der indføres en formaliseret, løbende intern evaluering, der vurderer elevernes faglige og personlige kompetencer. Formålet hermed er at sikre, at eleverne får klare tilbagemeldinger om egne styrker, svagheder og fremskridt, ligesom den skal give lærerne og skolen mulighed for at vurdere effekten af undervisningen.

Det er i den forbindelse vigtigt, at eleverne inddrages aktivt i både undervisningen og evalueringen. På den måde kommer eleverne selv til at reflektere over, hvordan de udvikler sig inden for de forskellige fag, og dermed også, hvordan de bedst kan tilegne sig den viden og de kompetencer, der kræves.

Det er vigtigt, at den løbende evaluering ikke alene betragtes snævert i form af nogle tests, som skal konstatere den enkelte elevs udbytte af udvalgte undervisningsemner. Det handler i højere grad om at anskue evalueringen som et bredt spektrum af muligheder og ikke mindst at sikre, at udfaldet af en test følges op af undervisning, der fokuserer på de svage sider, som testen måtte afdække hos den enkelte elev.

Evalueringen foregår således ikke som en række enkeltstående tests, der afvikles løsrevet fra den øvrige undervisning. Det afgørende er, at der er tale om et evalueringsforløb, hvor enkelte målinger - evt. i form af tests undervejs - kan være med til at udpege de særlige områder eller emner, hvor der skal sættes ind.

For at fastholde at der er tale om evalueringsforløb vil det være naturligt, at de enkelte dele, herunder tests, af dette forløb indgår som en væsentlig del af en eventuel studiebog for den enkelte elev, jf. afsnit 9 i de almindelige bemærkninger.

Målet med denne bevidste brug af løbende evalueringer og tests rettet mod den enkelte elev er således at sikre, at eleven undervejs i uddannelsesforløbet får et klart billede af egne styrker og svagheder og derigennem gives mulighed for at få et maksimalt udbytte af undervisningen. Derudover vil en sådan formaliseret form for løbende evaluering kunne anvendes til at dokumentere omfanget af den enkelte elevs videnstilvækst.

Den samlede evaluering vil kunne give skolen et helhedsbillede af eleven, der vil kunne indgå i vurdering af, hvorvidt eleven skal nægtes oprykning, jf. lovforslagets § 23.

Til § 19

Reformen af de gymnasiale uddannelser indebærer, at der indføres et mere åbent meritssystem, som bidrager til en øget fleksibilitet i uddannelsessystemet, bl.a. ved at der skal kunne gives merit ved substitution, dvs. at forskellige fag eller forløb, der er gennemført inden uddannelsen, kan træde i stedet for fag eller forløb i uddannelsen, når skolen vurderer, at fagene eller forløbene ligeværdigt bidrager til opfyldelse af uddannelsens formål eller til grundlaget for at fortsætte et fag på et højere niveau. Merit ved substitution bygger på anerkendelse af fælles kompetencemål frem for fælles, konkret indhold.

Det forudsættes, at der med hjemmel i forslaget § 19, stk. 4, skal udstedes en ny bekendtgørelse om merit i ungdomsuddannelserne.

Til stk. 1

Den hidtidige meritordning opretholdes, så en elev fortsat har retskrav på merit, når vedkommende tidligere efter de regler, der gælder om faget, har afsluttet et fag på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau. Eleven anses for at have afsluttet et fag, når vedkommende har gennemført det samlede undervisningsforløb, har fået årskaraktér i faget, hvor dette gives, og har aflagt prøve i faget, hvis undervisningen afsluttes med en prøve. Ordningen er i dag baseret på en liste, der omfatter alle gymnasiale fag, og som specificerer, hvilke fag der kan erstatte hinanden (merit). Listen foreslås afløst af en ordning, hvorefter den enkelte skole efter kriterier, fastsat af undervisningsministeren, afgør, hvilke fag der kan træde i stedet for hinanden. Kriterierne vil kunne tage højde for indhold, som er særligt aktuelt, når eleven skal fortsætte faget på et højere niveau, eller for om faget ligeværdigt opfylder uddannelsens studiekompetencegivende formål. Et eksempel på merit efter sidstnævnte kriterium er fag taget i udlandet, som kan træde i stedet for danske fag.

Til stk. 2

Efter stk. 2 vil en elev som noget nyt i forbindelse med optagelse kunne søge skolen om merit, dvs. uden at have et retskrav på merit, herunder ved substitution, hvis vedkommende inden optagelsen har gennemført undervisning, prøver eller andre aktiviteter, som har løftet elevens reelle kvalifikationer på områder, som har betydning for elevens faglige udgangspunkt i undervisningen. En mulighed er, at eleven har gennemført dele af et gymnasialt fag i en tidligere uddannelse, eller at eleven har gennemført uddannelse i udlandet inden optagelsen i den danske uddannelse. En anden mulighed er, at eleven har erhvervet relevant realkompetence, fx i et fremmedsprog gennem længerevarende ophold i det pågældende land – uden nødvendigvis at have modtaget undervisning. En afklaring af realkompetencen kan eventuelt ske ved en intern prøve.

Endvidere vil en elev efter ansøgning kunne få merit undervejs i uddannelsen for undervisningsforløb, gennemført i henhold til lovforslagets § 16, stk. 1.

Til stk. 3

Elever, der opnår merit for et enkelt fag eller anden form for begrænset merit, vil normalt kun kunne omsætte merit til mellemtimer eller evt. i rum til et ekstra valgfag. Elever, der en mere omfattende opnår merit, fx ved både at kunne opnå merit efter stk. 1 og

stk. 2 eller ved at have gennemført omfattende gymnasial uddannelse i udlandet, vil efter stk. 3 kunne gennemføre et afkortet, særligt tilrettelagt gymnasialt forløb. Optagelse sker på allerede eksisterende hold.

Til stk. 4

Ved forløb, som får karakter af kombinationer af danske og udenlandske gymnasiale uddannelser, vil der kunne blive problemer med at tilvejebringe et antal danske prøvekaraktérer efter de sædvanlige regler. Der vil dog altid vil være krav om et bestemt antal danske karakterer i centrale fag for, at det skal være muligt ligeværdigt at beregne et eksamensresultat som grundlag for optagelse i de videregående uddannelser i Danmark.

Til § 20

Forslaget indebærer, at der skal fastholdes en national standard for hver af de gymnasiale uddannelser. Den nationale standard sikres bl.a. gennem de centralt fastsatte mål for, hvad eleverne skal vide og kunne i de enkelte fag – og i de forløb, der bygger på samspil mellem fagene. Målene skal være tydelige forpligtende og direkte anvendelige til styring af undervisningen. Især vil der blive lagt vægt på tydelige mål for de helt centrale dele af fag- og stofområder. Målene skal være evaluerbare, så det er muligt at vurdere graden af målopfyldelse. Det skal være tydeligt både for den enkelte elev og for lærerne, om det, der læres, faktisk bliver lært. En sådan "målstyring" er mere krævende og forpligtende end den traditionelle "pensumstyring", der mere fokuserer på, hvad lærerne skal undervise i, end hvad eleverne skal tilegne sig.

Det faglige niveau i et givet fag skal være ens på tværs af de gymnasiale uddannelser. Ministerens bemyndigelse til at fastsætte undervisningens omfang vil blive udmøntet i bekendtgørelsesform inden for rammen af uddannelsestiden, som for hxx er gennemsnitlig 2500 timer og for htx gennemsnitlig 2660 timer, jf. pkt. 8.2 under de almindelige bemærkninger.

Ministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om undervisningens indhold vil fx blive brugt til at fastsætte regler om, at eleverne opnår reel it-kompetence som led i uddannelsens studieforberedende sigte og som element i dens sigte mod at skabe grundlag for videregående uddannelse, jf. lovforslagets § 1. Opnåelse af generel it-kompetence er endvidere i sig selv opnåelse af faglig indsigt, jf. lovforslagets § 2, stk. 3.

Uddannelsesbekendtgørelsen vil indeholde en læreplan for de fag, der indgår i uddannelsen. Læreplanerne vil som udgangspunkt være opdelt i fire afsnit:

- *Identitet og formål:* Hvad faget bidrager med i forhold til hele uddannelsens målsætning
- *Fagligt indhold og faglige mål:* Præcis angivelse af fagets centrale, almendannende stof og de faglige mål/kompetencer, som eleverne skal opnå gennem undervisningen
- *Tilrettelæggelse*
- *Evaluerings*.

Fagene skal være styret af præcise mål og ikke af abstrakte og meget almene mål. Det vil således være karakteristisk for målformuleringerne, at de klart markerer *undervisningens niveau* (C-, B- eller A- niveau), tydeligt markerer *et bestemt indhold* på et passende konkretionsniveau og præcist udtrykker de *vurderingskriterier*, som man kan bedømme en elevs faglige standpunkt efter.

Når det tydeligt markeres, at eleverne skal nå mere krævende mål på de højere niveauer, forhindrer man, at en sammenligning af undervisningen i et fag på de forskellige niveauer udarter til blotte sammenligninger mellem pensa. Pensumbaserede sammenligninger må nødvendigvis blive overfladiske, eftersom de netop ikke kan indfange de langt væsentligere forskelle, der findes i kompleksitet, krav til fordybelse osv.

Der lægges større vægt på undervisningens output, dvs. elevernes kunnen (i bred forstand) som resultat af undervisningen. Den traditionelle indholdsstyring af fagene justeres, så krav til indholdet i fremtiden i langt højere grad end i dag vil fungere som redskab til at nå givne mål frem for at være et mål i sig selv. Samtidig skal det pointeres, at der ikke findes et pædagogisk mål uden et indhold, ligesom der ikke findes et pædagogisk indhold uden en målsætning. Mål og indhold hører uadskilleligt sammen.

Overordnet er målene elevernes almendannelse og faglige kompetencer. Med begrebet almendannelse menes her det faglige stof eller indhold, den fælles referenceramme, som samfundet finder det væsentligt, at de kommende hhx'ere og htx'ere besidder.

Der vil således blive lagt stor vægt på at beskrive kernestoffet i fagene, hvorimod det overlades til den enkelte lærer i samarbejde med sine elever at supplere dette stof med temaer og emner, som sammen med det centralt fastsatte kernestof honorerer målene for faget.

Med begrebet kompetence rettes blikket mod det, som eleverne har brug for med henblik på virkeligheden uden for skolen, herunder de videregående uddannelser og erhvervsrelaterede forhold. Der vil altså være fokus på, hvad eleverne rent faktisk er i stand til på baggrund af den faglige viden, de har opbygget gennem undervisningen.

Eleverne skal gennem hele studieforløbet have mødt en progression i valget af arbejdsformer og en variation i disse, jf. nærmere bemærkningerne til § 18.

Desuden vil ministeriet udsende en vejledning til hvert fag. Den vil bl.a. indeholde nogle eksempler på mulige undervisningsforløb, der tilgodeser de fastsatte mål, og vejledningen tjener således som et vigtigt redskab for ministeriet til at realisere den planlagte faglig-pædagogiske fornyelse af uddannelserne.

Til § 21

Til stk. 1.

De nuværende bestemmelser indeholder for de almen gymnasiale uddannelsers vedkommende en bestemmelse om, at eleverne har mødepligt og en centralt fastsat grænse for, hvor meget eleverne må forsømme, før det får konsekvenser for deres fortsatte skolegang. Ved mere end 15% forsømmelse i et enkelt fag eller ved en samlet forsømmelsesprocent over 10 kan rektor overføre eleven til at aflægge eksamen på særlige vilkår, dvs. at eleven skal aflægge prøve i alle fag og i fuldt pensum, samtidigt med at elevens årskarakterer bortfalder. Ved yderligere tilsidesættelse af forsømmelsesreglerne kan rektor bortvise eleven fra skolen. I hhx- og htx-uddannelserne fastsætter skolen i sine studie- og ordensregler bestemmelser om mødepligt, fravær og konsekvenserne af overtrædelse heraf, jf. den gældende bekendtgørelse om de erhvervs-gymnasiale uddannelser (bekendtgørelse nr. 368 af 3. juni 1997 med senere ændringer).

De nuværende centralt fastsatte grænser for, hvornår en rektor eller forstander er forpligtet til at gribe ind over for fravær i det almene gymnasium og på hf, ophæves. Dermed bliver der ens regler for alle fire gymnasiale ungdomsuddannelser.

De nuværende bestemmelser, der kun indeholder krav om fremmøde, suppleres med krav til den enkelte elev om at deltage aktivt i undervisningen, herunder at aflevere skriftlige opgaver, der ikke alene kvantitativt, men også kvalitativt lever op til de fastsatte krav.

Forslaget om indførelse af nye arbejdsformer i undervisningen, herunder de muligheder, som den ny teknologi giver for fx at kunne etablere fjernundervisning/virtuel undervisning, vil medføre, at der ved formuleringen af bestemmelserne tages højde for, at undervisning kan foregå på anden måde end ved elevernes fysiske tilstedeværelse på skolen. Dermed bliver der ens regler for alle fire gymnasiale uddannelser.

Til stk. 2

Skolen har efter lovforslaget en forpligtelse til at sikre, at der reageres tidligt på elevernes forsømmel-

ser og er forpligtet til at sikre, at eleverne får den nødvendige vejledning, herunder at de bliver gjort opmærksom på skolens støttemuligheder. De nærmere bestemmelser herom skal fremgå af skolens studie- og ordensregler inden for rammerne af den bekendtgørelse, der vil blive udstedt med hjemmel i § 22, stk. 3.

Til § 22

Til stk. 1

Det påhviler den enkelte skole at udforme studie- og ordensregler, der bl.a. skal indeholde principper om mødepligt og fravær samt beskrive konsekvenserne ved overtrædelse heraf. Eleverne skal gøres bekendt med disse bestemmelser og med de følger, en manglende overholdelse af bestemmelserne kan indebære.

Skolernes forvaltning af de nye bestemmelser om mødepligt og oprykning vil være underlagt undervisningsministerens tilsyn. For at vurdere effekten af bestemmelserne vil ministeren specielt gennemføre en evaluering af de nye redskaber til at mindske fraværet i de gymnasiale uddannelser. Resultaterne af denne evaluering vil blive forelagt de partier, der er med i forliget bag dette lovforslag, jf. nærmere pkt. 1 i de almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Ligesom i dag har eleverne pligt til at følge de lokalt fastsatte regler, ligesom det fortsat er skolens kompetence at iværksætte sanktioner over for elever, der ikke overholder reglerne. Den enkelte elev kan klage over skolens afgørelse i henhold til lovforslagets § 37, stk. 1.

Til stk. 3

For at medvirke til at sikre en generel forbedring af elevernes arbejdsdisciplin, der bl.a. søges tilvejebragt gennem nye og mere varierende arbejdsformer, som bedre kan motivere eleverne til at yde den nødvendige indsats, og som kan øge deres selvstændighed og ansvar, foreslås det, at der lige som i dag i bekendtgørelsesform fastsættes nærmere rammer for, hvordan der kan sikres et seriøst engagement fra elevernes side. Inden for bekendtgørelsens rammer skal skolen fastsætte studie- og ordensreglerne.

Bekendtgørelsen vil endvidere angive rammerne for, på hvordan skolens kompetence til efter en konkret vurdering at kunne iværksætte sanktioner over for elever, der ikke overholder studie- og ordensreglerne, kan udmøntes i de lokale studie- og ordensregler. Bekendtgørelsen vil således angive forskellige sanktionsmuligheder, herunder at kunne udelukke en elev

fra undervisningen i en kortere periode samt i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering at kunne nægte en elev oprykning. Den alvorligste sanktion vil som i dag være bortvisning. I tilfælde af bortvisning vil den pågældende kunne aflægge prøve som selvstuderende, jf. lovforslagets § 31 og bemærkningerne hertil.

Alle sanktioner skal stå i rimeligt forhold til de begåede overtrædelser af studie- og ordensreglerne og kan kun pålægges efter en konkret vurdering.

Undervisningsministeren udarbejder en vejledning, som skolerne kan gøre brug af, når de skal udarbejde de lokale studie- og ordensregler.

Skolens studie- og ordensreglerne vil være en del af de informationer, som skolen skal offentliggøre på sin hjemmeside, jf. herved § 3 stk. 1 nr. 2, jf. § 3, stk. 1, i lov om åbenhed og gennemsigtighed i uddannelserne mv. Disse bemærkninger supplerer således bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 2, til lovforslag nr. L 175, som undervisningsministeren fremsatte den 20. marts 2002.

Til § 23

De nuværende bestemmelser vedrørende elevens oprykning til næste klassetrin indebærer i de almen-gymnasiale uddannelser, at der ved hvert skoleårs afslutning afholdes et møde mellem rektor, elevens lærere og studievejleder. På dette møde drøftes den enkelte elevs standpunkt med henblik på at vurdere, om eleven med rimelighed kan forventes at gennemføre næste klassetrin. På baggrund af denne drøftelse kan rektor råde en elev til at gå et klassetrin om. Det er eleven, der afgør, om rådet følges. Et stort antal af de elever, der er blevet vejledt således, følger ikke umiddelbart rådet, men forlader alligevel uddannelsen inden dens afslutning. I uddannelserne til hhx og htx er der ikke fastsat nærmere regler herom.

For at sikre et seriøst engagement fra elevernes side og for at sikre det faglige niveau i de gymnasiale uddannelser, tillægges skolen beføjelse til i særlige tilfælde at nægte oprykning, hvis en elevs gennemsnit er mindre end 6,0 af de karakterer, eleven har opnået ved skoleårets afslutning. Det er således en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for nægtelse af oprykning, at eleven har under 6,0 i gennemsnit.

Skolernes forvaltning af de nye bestemmelser om mødepligt og oprykning vil være underlagt undervisningsministerens tilsyn. For at vurdere effekten af bestemmelserne vil ministeriet specielt gennemføre en evaluering af de nye redskaber til at mindske fraværet i de gymnasiale uddannelser. Resultatet af denne evaluering vil blive forelagt aftalens partier.

Til §24

Til stk. 1

Antallet af prøver, der indgår i hhx, er uændret i forhold til i dag. I htx tilføjes 1 studieretningsprojekt. Prøverne vil være skriftlige, mundtlige eller organiseret som projekt. I dag er fordelingen mellem skriftlige prøver og mundtlige prøver normalt 3-4 skriftlige og 6-7 mundtlige prøver eller projektp prøver, hvortil på hhx kommer den større skriftlige opgave. Denne fordeling kan eventuelt ændres.

Studieretningsprojektet erstatter den nuværende større skriftlige opgave på hhx. Studieretningsprojekt skrives i 2 eller 3 fag med udgangspunkt i et studieretningsfag på A-niveau og med inddragelse af andre studieretningsfag og/eller obligatoriske fag på A-niveau.

Til stk. 2

Ligesom i dag skal der være mulighed for at sammenstykke en enkeltfagseksamen ud fra prøvekarakterer og karakterer opnået ved merit fra tidligere gennemførte forløb. Bestemmelsen i stk. 1 om antallet af prøver gælder også enkeltfagseksamen.

Da der til en enkeltfagseksamen ikke er knyttet en studieretning, kan der ikke stilles krav om, at der udarbejdes et studieretningsprojekt. I stedet indgår en særlig projektp prøve som en del af kravene til en enkeltfagseksamen. Kravene til denne prøve vil svare til kravene til den nuværende større skriftlige opgave i hhx. Specielt vil den kunne skrives som en enkeltfaglig opgave.

Til §25

Det er tanken, at de skriftlige prøver og projektp prøver på A-niveau fortsat er obligatoriske sammen med enkelte prøver på B-niveau, som er centrale for den enkelte uddannelsesprofil, og at der herudover foretages udtræk af prøvefag for den enkelte elev.

Til § 26

Til stk. 1

Efter forslaget til § 26, stk. 1, afholder skolen som i dag prøverne og udsteder bevis herfor. Det er forudsat, at prøve- og eksamensbevis udstedes på en blanket, der er godkendt af ministeren, med angivelse af årskarakter, prøvekarakter og eksamens gennemsnit, og at betingelserne for indstilling til prøve (deltagelse i undervisningen) er opfyldt.

Skolen udsteder eksamensbevis, så snart betingelserne herfor er opfyldt. Skolen kan udstede prøvebeviser (attestationer) for gennemførte forløb, der ikke samtidigt indgår i en samlet eksamen.

Til stk. 2

Bemyndigelsen til at fravige kravet om individuel prøveafleggelse, fordi flere elevers deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse, er i første række tænkt anvendt ved prøver i erhvervsfag i hhx, prøverne i teknik og teknologiprojekterne i htx samt i drama, mediefag, idræt og musik eller lignende efter reglerne i de almengymnasiale uddannelser.

Til stk. 3.

I overensstemmelse med hidtil får eleverne i hhx- og htx-uddannelserne årskarakterer i alle elevens fag i alle tre år.

I fag, som har skriftlig prøve til hhx- eller htx-eksamen, gives der en årskarakter for den skriftlige præstation og en årskarakter for den mundtlige præstation. I andre fag gives der én årskarakter. Karakteren er en bedømmelse af elevens standpunkt i faget som helhed ved undervisningens ophør.

Enkeltfagselever får ikke årskarakterer. I en enkeltfagseksamen kan dog indgå årskarakterer fra tidligere forløb, såfremt der er opnået merit for et fag, der ikke er blevet udtrukket til prøve, jf. bemærkningen til § 24, stk. 2.

Som noget nyt vil karaktererne indgå med forskellig vægt i eksamensresultatet, afhængig af det enkelte fags niveau.

Begrundelsen herfor er at lade fagets "vægt", udtrykt ved niveauet (C, B eller A), i uddannelsen afspejle sig i karakterens betydning ved beregningen af eksamensresultatet. Samtidigt afskaffes princippet om bortfald af allerede opnåede karakterer, hvis et fag tages på et højere niveau, ligesom den nuværende overførsel til eksamensbeviset af årskarakterer af fag, der ikke er blevet udtrukket til eksamen, afskaffes.

Eksamensresultatet beregnes som det vægtede gennemsnit af alle karakterer på eksamensbeviset.

Nærmere regler om karakterer mv. vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 27.

Til § 27

Bestemmelsen i *stk. 1* er en delvis videreførelse af den gældende lovs § 13, stk. 2, hvorefter undervisningsministeren efter indstilling fra Rådet for de Gymnasiale Uddannelser fastsætter nærmere regler om højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, herunder om prøver, eksamensopgaver, censorer, karakterer, eksamensbeviser m.v.

Undervisningsministeren kan med dette lovforslag fastsætte nærmere regler om udstedelse af prøve- og eksamensbevis, herunder om, hvilke krav der skal være opfyldt for, at en hlx- eller htx-eksamen kan an-

ses for bestået, om censur, prøvernes tidsmæssige placering, ret til attestation eller dokumentation for delvist gennemførte forløb, vægtning af karaktererne mv.

Ministeren stiller som i dag opgaverne til de skriftlige prøver. De mundtlige prøver er offentlige, ministeren beskikker censorer til eksamen. Klassens eller holdets lærere eksaminerer ved de mundtlige prøver og stiller spørgsmålene, som skal godkendes af censor.

I de nuværende gymnasiale uddannelser er der med få undtagelser – herunder den større skriftlige opgave og på uddannelserne til hhx og htx – reelt kun to prøveformer: skriftlige og mundtlige enkeltfaglige individuelle prøver. Disse prøveformer er ikke isoleret set egnede til at evaluere, i hvilket omfang de ændrede tilrettelæggelses- og undervisningsformer og det øgede samspil mellem fagene vil bevirke, at eleverne opnår en styrket faglighed og en øget studiekompetence, og i hvilket omfang eleverne når de fastsatte mål.

De eksisterende prøveformer suppleres derfor med nye. Den enkelte elev skal møde flere prøveformer end i dag, således at opnåelsen af de forskellige kompetencer, der indgår i uddannelsen, dokumenteres. Den samlede eksamen skal således afspejle, at eleven har mødt en bred vifte af forskellige prøveformer under uddannelsen. Den variation i prøveformerne, der skal tilstræbes, sker bl.a. på baggrund af erfaringerne med udviklingsprogrammet for fremtidens ungdomsuddannelser. Der er således ikke tale om at forøge antallet af prøver eller at forlade de nuværende prøveformer, men at tilføje nye former, så dokumentationen af den enkelte elevs viden og kunnen bliver væsentligt mere nuanceret end i dag.

Som led i målet med at forbedre elevernes reelle studiekompetence er det hensigten at udvide spektret af prøveformer, der indgår i eksamen, således at det ud over at omfatte sædvanlige enkeltfaglige skriftlige og mundtlige prøver også kommer til at omfatte tværfaglige projektpøver og tværfaglige mundtlige prøver. Ved disse tværfaglige prøver indgår elevens evne til at redegøre for samspillet mellem de indgående fag, som en væsentlig del i vurderingen, men der vil også indgå specifikke enkeltfaglige elementer i vurderingen.

Skolen skal fastsætte eksamensregler, hvoraf praktiske, lokale forhold i forbindelse med afvikling af prøverne fremgår. Når det gælder alle andre forhold vedrørende prøver og eksamen, fastholdes den centrale styring som et middel til sikring af niveau og ensartethed i uddannelsen, således at den fælles nationale standard bevares.

Prøveformerne bliver som i dag centralt fastsat, medmindre undervisningsministeren træffer anden

beslutning vedrørende de mundtlige prøver. Den nærmere udformning udmøntes i bekendtgørelser.

Der udarbejdes fælles eksamensbestemmelser for de fire gymnasiale uddannelser, således at der – i modsætning til i dag – bliver samme regler for udregning af eksamensgennemsnit. Der vil endvidere blive samme vilkår for tilladte hjælpemidler ved prøverne, samme adgang til syge- og omprøver mv.

Alle opnåede karakterer - inden for de givne rammer for, hvilke prøver der medregnes til den samlede eksamen - indgår i beregning af eksamensresultatet.

Med hensyn til regler om afholdelse af danske prøver og eksamen i udlandet henvises til studenter- og hf-eksamensbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 544 af 30. juni 1999, som ændret ved bekendtgørelse nr. 225 af 23. april 2002, hvorefter der på visse nærmere betingelser kan foranstaltes prøver og eksamen afholdt i udlandet, eventuelt på særlige vilkår. Disse regler vil blive videreført i en fælles eksamensbekendtgørelse for de gymnasiale uddannelser.

Til § 28

Elever, der bortvises fra undervisningen, kan på lige fod med andre, som ikke er optaget på uddannelsen, indstille sig til prøve som selvstuderende. Det nuværende begreb "overførsel til særlige vilkår" tænkes ikke videreført.

Til § 29

De faglige krav til hhx- og htx-lærernes kvalifikation er anderledes end de krav, der stilles til lærerne i de almene gymnasiale uddannelser, om end kravene til det faglige niveau er de samme. Forskellene afspejler forskellene i uddannelsernes profiler. Hhx- og htx-uddannelserne har et erhvervsrelateret indhold, og undervisningen inddrager virkelighedsnære forhold.

Til § 30

Til stk. 1

Lærere, der underviser i hhx- og htx-uddannelserne, skal have et kandidatniveau svarende til niveauet i de øvrige gymnasiale uddannelser, hvor kravet som udgangspunkt er en kandidatgrad. Kravet om kandidatniveau er udtryk for øgede krav i forhold til det hovedfagskrav (4 studieårsværk), der gælder i dag. Ændringen vil medføre bedre muligheder for lærer- og censorsamarbejde på det samlede gymnasiale område og vil være et bidrag til at opnå målet om øget vægt på faglighed og studiekompetence. De lærere, der i dag er ansat på en erhvervsskole, og som har erfaringer fra gymnasial undervisning, berøres ikke af ændringen.

Til stk. 2

Lærere, der er uddannet fra ingeniørhøjskoler, hvor indholdet i uddannelserne er karakteriseret af et anvendelsesaspekt, og lærere, der ikke har en kandidatuddannelse fra handelshøjskoler eller universiteter, kan i tekniske, teknologiske, herunder it-, naturvidenskabelige og erhvervsøkonomisk orienterede fag tildeles faglig undervisningskompetence på grundlag af en kombination af fx en 4-årig uddannelse og efterfølgende fagligt kvalificerende beskæftigelse i et omfang, der gør lærerens faglige kvalifikationer sammenlignelige med kandidater, der har gennemført 5 års studier.

Til stk. 3

I stk. 3 stilles der i overensstemmelse med uddannelsernes profil krav om, at lærerne i de erhvervsrelaterede fag skal have mindst 2 års erhvervs erfaring. Efter de hidtil gældende regler omfatter kravet alle hhx- og htx-lærere, men det har meget ofte i praksis vist sig umuligt at skaffe lærere i de almene fag med en sådan erfaring. Fremover vil kravet til lærerne i almene fag blive afløst af en forudsætning om, at sådanne lærere som minimum gennemfører et forløb, der skaffer dem indblik i erhvervslivets metoder og vilkår. Ordningen er sammenlignelig med en tilsvarende ordning for lærere i almene fag ved erhvervsuddannelserne.

Til § 31

Kravet til lærernes pædagogiske uddannelse svarer til, hvad der gælder i dag. Pædagogikumordningen på skoler, der udbyder hhx og htx, er sammenlignelig med pædagogikum ved de almene gymnasiale uddannelser, og de to pædagogiske uddannelser kan træde i stedet for hinanden bortset fra, at undervisningskompetencen i de almengymnasiale uddannelser normalt er bundet til de fag, hvori der aflægges pædagogikum. Skal en lærer, som har gennemført pædagogikum efter den ordning, der gælder for hhx og htx, undervise i det almene gymnasium, kan det derfor være en betingelse, at læreren gennemfører særlige fagdidaktiske kurser.

Til § 32

Til stk. 1

Som noget nyt skal den ansættende skole tildele lærerne undervisningskompetence i de enkelte fag og udstede dokumentation herfor. Herved får læreren også kompetence til at undervise i hhx- eller htx-uddannelsen på andre skoler.

Til stk. 2

Kompetencen til at udstede bevis for undervisningskompetence til kandidater, der er omfattet af EU-retten og EØS-aftalen, og som har undervisningskompetence på tilsvarende niveau i det pågældende land, overføres til Undervisningsministeriets Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser.

Kompetencen til at udstede bevis for undervisningskompetence til personer, der som udgangspunkt ikke opfylder de normale betingelser for at kunne opnå undervisningskompetence, eller som ikke er kandidat fra et EU-land eller et land omfattet af EØS-aftalen, vil ligeledes være tillagt Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser.

Til § 33

I § 33 præciseres skolens ansvar for tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen og for prøver og eksamen. Endvidere præciseres skolens kompetence til at træffe de afgørelser vedrørende skolens elever, som ikke følger af denne lov eller regler, der er fastsat i medfør af denne.

Til § 34

Efter bestemmelsen har undervisningsministeren som hidtil adgang og pligt til at føre tilsyn med undervisning, prøver og eksamener efter denne lov, herunder til at udøve kontrol med skolerne. Tilsynet udøves principielt af egen drift (ex officio), når der foreligger oplysninger for ministeren, der giver en vis sandsynlighed for, at der foreligger en situation, der nødvendiggør indgriben. Det er ikke en nødvendig eller tilstrækkelig forudsætning, at der er indgivet en klage.

I modsætning hertil er en klage nødvendig for, at en sag kan rejses i medfør af reglen i forslaget § 37, hvorefter eleverne kan klage til undervisningsministeren. Undervisningsministeriet er i den sammenhæng at anse for en rekursmyndighed. Til gengæld har parten i en klagesag, der er led i administrativ rekurs, krav på at få en afgørelse prøvet.

Til § 35

Til stk. 1

Som led i kvalitetssikringen og kvalitetsudviklingen af uddannelsesområdet generelt foreslås det pålagt den enkelte skole at have et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelsen og undervisningen. Kvalitetssystemet skal sikre en procedure for selvevalueringer og løbende kvalitetsudvikling med henblik på fx at sikre, at undervisningen er i overensstemmelse med de fastsatte mål, at der er sammenhæng med de aktuelle behov og erfarin-

ger i de videregående uddannelser, og at lærernes kvalifikationer er ajourført fagligt og pædagogisk.

I overensstemmelse med lov om åbenhed og gennemsigtighed skal skolen på sin hjemmeside give oplysning om gennemførte aktuelle evalueringer af kvaliteten af skolens undervisning. Undtaget herfra er oplysninger om en enkelt lærers undervisning og evalueringer, hvor alene skolens ansatte har medvirket.

Til stk. 2

Det foreslås, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for skolernes selvevalueringer. På baggrund af selvevalueringerne skal skolerne udarbejde opfølgningsplaner, som indeholder ændringsbehov og operationelle kvalitetsmål.

Reglerne vil ikke fastlægge en bestemt metodik for selvevaluering og kvalitetsudvikling, men bestemmer nogle krav, som den metode, skolen vælger, skal leve op til. Skolen skal altid kunne dokumentere sit kvalitetssystem over for Undervisningsministeriet, bl.a. i medfør af de almindelige regler om ministeriets tilsyn. Ministeriet kan i den forbindelse vejlede skolen.

Til § 36

Til stk. 1

Med forslaget sikres det, at ministeriet, som det er tilfældet i dag, har adgang til at indhente oplysninger fra skolerne. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med lov nr. 414 af 6. juni 2002 om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v. Efter denne lov skal bl.a. følgende oplysninger på en let tilgængelig måde fremgå af skolens hjemmeside på nettet: fagudbud og læseplaner mv., skolens værdigrundlag og pædagogiske udgangspunkt, gennemsnit af karakterer for elevernes præsentationer fordelt på uddannelses-trin i det omfang, der har medvirket eksternt censur, og gennemførte eksterne evalueringer af kvaliteten af skolens undervisning.

Det beror på undervisningsministerens skøn, hvorvidt en oplysning om uddannelsen, eleverne og personalet er nødvendig for, at ministeren kan gennemføre tilsyn eller udarbejde statistik. Det vil herved blive taget i betragtning, at der skal være proportionalitet mellem det samlede ressourceforbrug ved udarbejdelsen og indsendelsen af oplysningerne, således at skolerne ikke belastes unødigt.

Med forslaget kan undervisningsministeren som i dag aflægge besøg på skolerne som led i sin tilsynsforpligtelse. Som noget nyt foreslås det, at ministeren kan fastsætte regler herom.

Til stk. 2

Som led i digitaliseringen af uddannelsessektoren foreslås det, at der i lighed med andre love, indføres en hjemmel til, at ministeren kan stille krav om bl.a. elektronisk indberetning af oplysninger samt om anvendelse af digital signatur.

Til § 37

Til stk. 1

Klagemyndigheden vil, medmindre klageadgangen udtrykkeligt begrænses, kunne behandle tre elementer i forbindelse med en klagesag:

- retlige spørgsmål,
- hensigtsmæssighed (dvs. om den påklagede afgørelse indhold er rimeligt og fornuftigt, og om der er skønnet fornuftigt) og
- faktiske omstændigheder.

For uddannelserne til hhx og htx gælder allerede i dag, at der kun kan klages over retlige spørgsmål i langt de fleste pædagogiske sager, hvor der kan klages til undervisningsministeren, jf. bekendtgørelse nr. 368 af 3. juni 1997 med senere ændringer om de erhvervs-gymnasiale uddannelser. Bekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i den gældende lovs § 23, indeholder i § 26 en bestemmelse om, at skolens afgørelser efter bekendtgørelsen kan påklages til Undervisningsministeriet. Spørgsmål om hensigtsmæssighed i forbindelse med skolens afgørelser om optagelse, anvendelse af skolens studie- og ordensreglement, evaluering og årskarakterer, og indstilling til eksamen, kan dog ikke påklages.

Med bestemmelsen i § 37 foreslås en generel adgang til at indbringe klager over skolens afgørelser i pædagogiske anliggender for undervisningsministeren. Med bestemmelsen tilsigtes det ikke at ændre på den gældende retstilstand, hvor klageadgangen i vidt omfang er begrænset til retlige spørgsmål, således at alene disse og sagens faktiske omstændigheder kan påklages. Spørgsmålet om afgørelsen er hensigtsmæssig kan altså efter gældende ret normalt ikke påklages. Skolens afgørelser i pædagogiske anliggender vil med andre ord efter gældende ret og forslaget ikke i fuldt omfang kunne indbringes for undervisningsministeren.

Retlige spørgsmål vil bl.a. kunne være spørgsmål om overholdelse af forvaltningsloven, fortolkning af den regel, der ligger til grund for afgørelsen, forvaltningsretlige grundsætninger (kravet om inddragelse af saglige hensyn, lighedsgrundsætningen, proportionalitetsprincippet mv.) og almene juridiske spørgsmål (fx uskrevne retsgrundsætninger om bindende forhåndsbesked om, hvordan en afgørelse vil falde ud).

Heller ikke klager over bortvisning som følge af utilstrækkelig deltagelse i undervisningen vil kunne indbringes, medmindre klagen vedrører sagens faktiske omstændigheder, fx om omfanget af elevens manglende deltagelse, eller retlige spørgsmål. Retlige spørgsmål vil fx kunne være, om skolen ved bortvisningen har fulgt de procedurer, som skolen har fastsat i sit studie- og ordensreglement.

Endvidere vil klager over manglende oprykning til næste klassetrin ikke kunne indbringes, medmindre klagen vedrører retlige spørgsmål, fx hvis oprykning er nægtet i et tilfælde, hvor elevens karaktergennemsnit er 6,0 eller højere, og eleven derfor har krav på oprykning.

At alene retlige spørgsmål kan påklages må ses i sammenhæng med den øgede vægt på skolens beføjelser og ansvar for den faglige kvalitet af skolens undervisning og resultater.

Begrænsningen af klageadgangen må endvidere ses i sammenhæng med undervisningsministerens tilsyn, som af egen drift vil følge udviklingen og reagere over for skoler i tilfælde, hvor oplysninger om skolens resultater, kvalitet og pædagogiske forvaltning giver anledning til det. De klager over retlige spørgsmål, der fortsat vil kunne indbringes for ministeriet, vil bidrage til ministeriets information om, hvordan bestemmelserne i dette forslag og bestemmelser udstedt i medfør heraf administreres. Fx vil skolens forvaltning af de nye bestemmelser om deltagelse i undervisningen og oprykning være underlagt undervisningsministerens tilsyn. For at vurdere effekten af bestemmelserne vil ministeren specielt gennemføre en evaluering af de nye redskaber til at mindske fraværet i de gymnasiale uddannelser.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til forslaget § 34 for så vidt angår forskellen på klage og tilsyn.

Til stk. 2

I en eksamensbekendtgørelse, som vil være fælles for de gymnasiale uddannelser, fastsættes særskilte regler om klager i forbindelse med prøver og eksamen og om klager over og omgørelse af skolers afgørelser af elevernes klager.

Til § 38

Bestemmelsen er en videreførelse af de tilsvarende bestemmelser i gældende lovs § 2, stk. 1 og 3, som fastsætter at uddannelserne udbydes af institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller andre institutioner, der gennemfører grundforløb i henhold til lov om er-

hvervsuddannelser, der godkendes af undervisningsministeren til at udbyde uddannelserne efter denne lov. De institutioner, der godkendes til at udbyde hhx og htx benævnes i denne lov under et skolerne. Uddannelserne til hhx og htx er tilrettelagt på baggrund af de særlige ressourcer og erfaringer, der findes på disse skoler. Herunder bygger undervisningens erhvervsrelaterede indhold på, at skolen løbende har samarbejde med lokale virksomheder og med organisationer på arbejdsmarkedet. En del af hhx- og htx-lærerne underviser også i erhvervsuddannelser eller korte, videregående uddannelser, hvilket bidrager til sammenhæng mellem skolens uddannelser - både for så vidt angår skifte- og videreuddannelsesmuligheder - samt til fælles skolekultur.

Forudsætningen for, at en skole kan gennemføre en hhx- eller htx-uddannelse, er, at skolen har et vist volumen og en vis faglig bredde. Samtidig skal skolen kunne gennemføre uddannelsen med den nødvendige kvalitet. Som en videreførelse af den hidtidige ordning er det derfor forudsat, at ministeren godkender skolens udbud af hhx- eller htx-uddannelsen. Viser det sig i forbindelse med tilsynet, at en skole ikke er i stand til at gennemføre uddannelsen med den nødvendige kvalitet, kan ministeren efter stk. 3 tilbagekalde godkendelsen.

Når regionale forhold taler for det, kan ministeren pålægge en skole at oprette og gennemføre hhx- eller htx-uddannelsen.

Til § 39

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af den hidtidige bestemmelse om tilskud i § 14 lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen.

Til stk. 1

Tilskuddet til de direkte undervisningsudgifter anvendes som et hele sammen med de øvrige tilskud, skolen modtager efter lov om institutioner for erhvervsrettet undervisning. Erhvervsskolernes taxameterbevillingssystem sikrer, at bevillingerne følger elevstrømmen, og systemet giver hensigtsmæssig fleksibilitet for skolerne, jf. bemærkningerne til § 14 i lovforslag nr. 202 af 14. marts 1990, der blev vedtaget som lov nr. 434 af 13. juni 1990.

Til stk. 2-4.

Bestemmelserne om momscompensation blev indsat ved lovforslag nr. L 46 af 31. oktober 2002, der blev vedtaget som lov nr. 1080 af 17. december 2002.

Til stk. 5

I bemærkningerne til § 14 i lovforslag nr. L 202 anføres det bl.a., at der er hjemmel til særlige tilskudsregler ved forsøg, enkeltfagsundervisning og særlige tilskud til skoler med lille elevtilgang. De særlige tilskudsregler for enkeltfag forudsættes at sikre, at der for den enkelte skole bliver foretaget en omregning til årselever, således at der etableres et forholdsmæssigt beregningsgrundlag, også når elever fordeler uddannelsen på flere skoler og skoletyper. Der forudsættes endvidere en afgrænsning af enkeltfagsundervisning efter denne lov for unge uden deltagerbetaling i forhold til enkeltfag, der udbydes med deltagerbetaling efter lov om åben uddannelse. Der er også mulighed for særlige tilskud ud fra regionale hensyn til skoler med lille elevtilgang.

Til stk. 6

Bestemmelsen om et særligt tilskud for færdiguddannede blev indsat ved lovforslag nr. L 72 af 6. november 2002, der blev vedtaget som lov nr. 1083 af 17. december 2002.

Til § 40

Med forslaget får elever, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte, krav herpå. Undervisningen eller anden form for støtte gives efter en konkret vurdering af den enkelte elevs behov. Det er som i dag skolen, der på baggrund af sagkyndige udtalelser træffer beslutning om iværksættelse af specialundervisning.

Til stk. 2

Med forslaget får skolen kompetence til at beslutte udstrække forløbet til 4 år for elever, der på grund af deres handicap ikke har mulighed for at følge et ordinært 3-årigt forløb. Det forudsættes, at undervisningen foregår på eksisterende hold.

Til stk. 3

Når elever har behov for specialundervisning eller et undervisningsforløb over 4 år, kan der være behov for en særlig tilrettelæggelse af prøver og eksamen. Med forslaget får skolen kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge prøveforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen, herunder antallet af prøver for den enkelte elev.

Ændringer i prøve- og eksamensformer, der udelukkende kompenserer for elevens handicap, påtegnes ikke beviset. Hvis der i helt særlige tilfælde ændres afgørende i prøvens eller eksamens niveau, kan det dog

være nødvendigt med en påtegning af eksamensbeviset. Spørgsmålet vil blive reguleret i bekendtgørelsesform.

Til § 41

Til stk. 1

Med forslaget fastsættes regler om, at der som i de almen gymnasiale uddannelser skal iværksættes sygeundervisning til en elev, der er syg i længere tid. Der er ikke fastsat tilsvarende regler i den nugældende lov.

Til stk. 2

Med forslaget får skolen mulighed for at udstrække undervisningen over 4 år for elever, der på grund af langvarig sygdom ikke kan følge den ordinære undervisning. Muligheden for en særlig tilrettelæggelse over 4 år vedrører syge elever, der ikke umiddelbart har udsigt til helbredelse, og for hvem det kan være en forudsætning, at omfanget af undervisningen begrænses periodevist eller dagligt. Det forudsættes, at sygdommen og behovet dokumenteres ved lægeerklæring.

Til stk. 3

Når elever gennemfører særligt tilrettelagte 4-årige forløb, kan der være behov for en særlig tilrettelæggelse af eksamen. Med forslaget får den enkelte skole kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge eksamensforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen, herunder antallet af prøver for den enkelte elev og eksamensudtrækket.

Til § 42

Med bestemmelsen videreføres den frivillige undervisning, der i dag tilbydes af hhx, jf. § 10, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 249 af 6. april 2000 om den erhvervsgymnasiale uddannelse til højere handelseksamen. Den frivillige undervisning tilbydes i dag i fx drama, idræt, it og musik.

Der er alene tale om en mulighed og ikke en forpligtelse for skolerne til at give frivillig undervisning i fx de nævnte fag.

Til § 43

Som omtalt i de almindelige bemærkninger henvender de eksisterende gymnasiale suppleringskurser sig til personer, der har afsluttet en gymnasial uddannelse, og som dermed har opnået generel studiekompetence til videregående uddannelser, men som mang-

ler specifikke kompetencer eller niveauer i forhold til en konkret videregående uddannelse.

Adgangsbetingelsen er således en bestået gymnasial eksamen.

Det nye GSK skal ligesom det eksisterende system være gratis for deltagerne. Det er dog en forudsætning herfor, at GSK-forløbet skal være påbegyndt senest 1. oktober to år efter, at den adgangsgivende gymnasiale eksamen er bestået.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger skal der skabes et nyt, sammenhængende gymnasialt suppleringsystem, der skal sikre, at den enkelte studerende kan erhverve tilstrækkelige forudsætninger for at kunne blive optaget på og gennemføre en konkret videregående uddannelse.

Som også omtalt i de almindelige bemærkninger, foregår GSK-undervisning i dag alene på gymnasieskoler, hf-kurser (herunder VUC) og studenterkurser. Fremover skal sådan undervisning også kunne foregå på institutioner for erhvervsrettet uddannelse efter reglerne om hhx og htx-uddannelserne.

Samtidig får institutioner for erhvervsrettet uddannelse mulighed for at tilbyde fagpakker med sigte på specifik supplerings og forberedelse til erhvervsuddannelse inden for afgrænsede sektorer, som har langvarig praksis for ansættelse af elever, der har gennemført den 1-årige hhx. Fagpakkerne vil omfatte 2-3 udvalgte fag og vare ½ år.

Det foreslås endvidere, at det lovfæstes, at der skal tilbydes især flygtninge og indvandrere, der har opholdstilladelse i Danmark, et særligt tilrettelagt undervisningstilbud udbudt som fagpakker af et års varighed med henblik på, at de pågældende kan få adgang til at søge optagelse på en dansk videregående uddannelse i kvote 1. Forslaget, der er lovfæstelsen af gymnasiebekendtgørelsen og § 4 i hf-bekendtgørelsen samt en videreførelse af praksis (den såkaldte GIF-ordning), indebærer ingen realitetsændring. Ordningen skal ses i sammenhæng med GSK-tilbuddet.

For at kunne modtage tilbuddet skal den pågældende i sit hjemland have gennemført mindst 12 års skolegang og aflagt eksamen, der kan sidestilles med en dansk studentereksamen. Uddannelsen tilrettelægges som suppleringsforløb i to fagpakker (Mat-GIF og Hum-GIF), som ansøgeren kan vælge imellem. Eksamen afholdes i henhold til de almindelige regler i hf-bekendtgørelsen og i eksamensbekendtgørelsen. Endvidere kan der tilbydes dansk som andetsprog og historie for tosprogede.

Undervisningsministeriet har ansvaret for gennemførelsen af undervisningen og afholder udgifterne til suppleringskursernes drift. De nærmere regler om

GSK ordningen vil blive udmøntet i henhold til lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasialloven).

Til § 44

Bestemmelsen er en videreførelse af en tilsvarende bestemmelse i den gældende lov. Efter bestemmelsen får eleverne adgang til erstatning for eventuelle skader, der indtræffer under arbejdspladslignende forhold. Især i de tekniske skolers uddannelser gennemføres der risikobetonet undervisning med farlige maskiner, kemikalier mv. Den økonomiske risiko påhviler staten. Der findes en tilsvarende bestemmelse i eud for elever, der ikke er omfattet af en uddannelsesaftale.

Til § 45

Til stk. 1

Forslaget til stk. 1 om ministerens adgang til at fravige loven med henblik på at fremme forsøgsarbejde er en videreførelse af den gældende lovs § 21.

Til stk. 2

Bestemmelsen er eksempelvis tænkt anvendt, hvor det på grund af en fejl fra skolens side først ved afslutningen af 3. år konstateres, at en elev ikke har aflagt alle de fornødne prøver efter forslaget § 24, stk. 1.

Til stk. 3

Der tilstræbes ikke ændringer i den overordnede målsætning for anvendelsen af statens tilskud, der dog i årene 2004-2009 primært forventes anvendt til gennemførelse af reformen.

Til § 46

Hidtil har skoler efter tilladelse fra Undervisningsministeriet kunne tilbyde eliteidrætsudøvere godkendt af Team Danmark og enkelte andre elever med en særlig status fx inden for musik at kunne udstrække deres gymnasiale uddannelse til et 4-årigt forløb som forsøg. Hensigten har været at afprøve en model, der giver de pågældende elever tid til både at gennemføre den nødvendige træningsindsats og tid til konkurrencedeltagelse samtidig med, at de følger deres skoleundervisning.

Tilbagemeldingerne om de gennemførte forsøg har vist, at ordningen har været velfungerende, især fordi de pågældende elevers særlige ressourcer inden for deres sport eller lignende normalt også har positiv betydning for deres mulighed for at gennemføre en særlig uddannelsesordning, der kan forudsætte et særligt overblik og en særlig vilje. Forslaget indebærer, at

ordningen gøres permanent, og at skolerne får kompetence til selv at administrere ordningen.

Når elever gennemfører særligt tilrettelagte 4-årige forløb, er der tilsvarende behov for en særlig tilrettelægning af eksamen. Med forslaget får den enkelte skole kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge eksamensforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen, herunder antallet af prøver for den enkelte elev og eksamensudtrækket.

Til § 47

Rådet for de Gymnasiale Uddannelser blev oprettet som følge af vedtagelsen af lovforslag nr. 87 (Forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Forenkling vedrørende uddannelsesråd og -udvalg), som blev fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget som lov nr. 274 af 8. maj 2002. I det nævnte lovforslags almindelige bemærkninger, pkt. 2.3, anføres det bl.a. om oprettelsen af rådet - der er en sammenlægning af Gymnasierådet, Hf-rådet, Udvalget for uddannelsen til højere handelseksamen (Hhx-udvalget) og Udvalget for uddannelsen til højere teknisk eksamen (Htx-udvalget) til Rådet for de Gymnasiale Uddannelser -, at rådet skal være rådgivende for undervisningsministeren i spørgsmål om alle 4 gymnasiale uddannelser.

De nærmere regler om rådet fastsættes i medfør af § 47 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven).

Til § 48

Til stk. 1 og 2

Loven træder som aftalt blandt de partier, der er med i forliget om reformen af de gymnasiale uddannelser, jf. nærmere herom i pkt. 1 i de almindelige bemærkninger, i kraft den 1. august 2005, jf. dog nedenfor om optagelse.

Til stk. 3

For at sikre at de nye krav til optagelse, jf. lovforslagets kapitel 2, pkt. 4.1. i de almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til lovforslagets §§ 5 og 6, finder anvendelse på de elever, der i foråret 2005 søger optagelse i en gymnasial uddannelse med henblik på start i august 2005, foreslås det, at lovens kapitel 2 om optagelse træder i kraft den 1. januar 2005, selv om loven i øvrigt først skal have virkning fra og med den 1. august 2005, det vil sige i tilknytning til skoleårets start i 2005.

Til stk. 4

Bestemmelsen er møntet på blandt andre enkeltfagselever og elever i TEAM Danmark-ordninger, elever der har været et år i udlandet under deres gymnasiale forløb og andre, der ikke har færdiggjort deres uddannelse efter de gældende regler, men som har nået at aflægge mindst én prøve i sommereksemens-terminen 2005, dvs. før lovens ikrafttrædelsestidspunkt den 1. august 2005. Det er hensigtsmæssigt, at sådanne elever kan aflægge også de resterende prøver efter de gældende regler. Såfremt de gældende regler ændres, skal disse elever aflægge prøve efter de gældende regler i den ændrede udformning. Sidste mulighed for at aflægge prøve efter de gældende regler bliver i sommereksemens-terminen 2008, inkl. sygeeksamen.

Til stk. 5

For de elever, der er nævnt i stk. 4, og som følger det 3-årige forløb, der er planlagt for dem, dvs. et ordinært 3-årigt forløb, gives undervisningen efter de hidtil gældende bestemmelser og regler til og med skoleåret 2006/2007.

For elever, der i skoleåret 2004/2005 påbegynder et forløb, der planlægges at vare 4 år, dvs. fx i Team Danmark-elever, som følger dette forløb planmæssigt, og som følger gennemfører et sådant forløb i en hel klasse, kan undervisningen dog til og med skoleåret 2007/2008 gives efter de hidtil gældende bestemmelser og regler. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

For elever, der i skoleåret 2004/2005 påbegynder et forløb, der planlægges at vare 4 år, dvs. fx Team Danmark-elever, som følger dette forløb planmæssigt, men som gennemfører forløbet individuelt på deres skole og ikke i en hel klasse, gives undervisningen kun til og med skoleåret 2006/2007 efter de hidtil gældende bestemmelser og regler. Derefter gives undervisningen i de enkelte fag efter bestemmelserne i denne lov. Disse elever bliver i skoleåret 2007/2008 selvstuderende, men kan vælge at følge den undervisning skolen i øvrigt udbyder, hvis der er ledige pladser på et hold eller i en klasse.

Såfremt de gældende regler ændres, ændres undervisningen i overensstemmelse hermed.

Til stk. 6

Denne mulighed er alene tænkt anvendt i ganske særlige tilfælde og efter en konkret vurdering.

Til stk. 7

Det tilsigtes i nødvendigt omfang at udstede nye bekendtgørelser mv. til afløsning af de gældende be-

kendtgørelser mv. og i øvrigt i nødvendigt omfang at ændre i de gældende bekendtgørelser mv. Indtil dette er sket, finder de gamle bekendtgørelser anvendelse.

Til stk. 8

De lærere, der omfattes af bestemmelsen i stk. 7, berøres ikke af de ændrede kompetencekrav til lærerne. De ændrede kompetencekrav skal således først opfyldes af lærere, der ansættes efter det tidspunkt, der nævnes i stk. 8.

Til § 49

Den eksisterende lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for såvel Færøerne som Grønland. Det færøske hjemmestyre har imidlertid ved lagtingslov overtaget sagsområdet »skolevæsenet« som særanliggende med virkning fra den 1. januar 2002. Det foreslås derfor, at nærværende lov alene kan sættes i kraft for Grønland – med de afvigelser, som de særlige, grønlandske forhold tilsiger.